

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Kryštof Maschke

**Porušování autorského práva s využitím
kybernetického prostoru**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: doc. JUDr. Bc. Tomáš Gřivna, Ph.D.

Katedra trestního práva

Datum vypracování práce: 05.05.2020

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval/a samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 128 933 znaků včetně mezer.

.....
Kryštof Maschke

V Praze dne 05.05.2020

Poděkování

Rád bych tímto poděkoval panu doc. JUDr. Bc. Tomáši Gřivnovi, Ph.D. za odborné vedení práce, cenné rady a vstřícný přístup při konzultacích.

Obsah

Úvod	6
1. Internet a kyberprostor	8
1.1. Internet	8
1.2. Kyberprostor.....	9
1.2.2. Pojem	9
1.2.2. Složky Kyberprostoru	11
2. Právní ochrana autorského práva	13
2.1. Mezinárodní autorské právo	13
2.2. Mezinárodní úprava kyberkriminality	15
2.3. Autorské právo v Evropské unii	17
2.4. Autorský zákon	20
2.5. Ochrana autorských práv trestním zákoníkem	24
2.5.2. Problematika určování výše způsobené škody	27
3. Technické prostředky ochrany	29
3.1. Denuvo	32
3.2. Content ID	33
4. Webová úložiště.....	35
4.1. Odpovědnost uživatelů.....	36
4.1.2. Stahování obsahu	36
4.1.2. Sdílení obsahu	38
4.2. Provozovatelé úložišť	39
5. Linking	41
5.1. Rozhodnutí evropských soudů.....	42
5.1.2. Svensson, C-466/12	42
5.1.2. GS Media C-160/15	43
5.2. Rozhodování českých soudů.....	44
6. Peer-to-peer sítě	47
6.1. Druhy P2P sítí	47
6.2. Technologie Bittorent a soudní proces s Pirate Bay.....	49
6.3. Rozhodnutí SDEU – Případ Pirate bay, C-610/2015	51
7. Způsoby boje s internetovým pirátstvím	53
7.1. Osvětové kampaně.....	54
7.2. Poplatky za prázdná média	56
7.3. Rozšíření legálních zdrojů	56
7.4. Přímá podpora tvůrců	58

Závěr	60
Seznam použitých zdrojů.....	62
Abstrakt	68

Úvod

Internetové, počítačové nebo softwarové pirátství – pod všemi těmito termíny je skryto jednání, jehož prostřednictvím dochází k porušování autorských práv v kyberprostoru. Jde o trestnou činnost páchanou prostřednictvím internetu, který nejenom usnadňuje komunikaci a přenášení informací po světě, ale slouží také jako katalyzátor pro páchání trestné činnosti. To je také důvod, proč je toto jednání tak rozšířené.

Jde tedy o problematiku, se kterou se musel alespoň nevědomky setkat každý, kdo se na internetu někdy pohyboval. Troufám si tvrdit, že drtivá většina uživatelů se nějaké formy porušování autorských práv i dopustila. Ať již stažením hudby, užitím nelegálně získaného počítačového programu, online sledováním nebo rovnou stažením seriálu, který je jinak dostupný v rámci předplatitelské služby.

Porušování autorských práv je část práva úzce propojená s moderními technologiemi. Formy internetového pirátství se neustále mění a vyvíjí s tím, jak jde kupředu vývoj technologií. Na tyto neutuchající inovace jsou držitelé autorských práv nuceni reagovat vytvářením nových prostředků, které slouží k ochraně jejich děl. Jedná se o aktuální problém s široce diskutovanými způsoby řešení, proto jsem si ho vybral jako téma diplomové práce.

Vzhledem k šíři celé problematiky jsem se rozhodl zaměřit na způsoby, kterými jsou díla na internetu rozšiřována. A to jak díla audiovizuální, tak i počítačové programy. Cílem této práce by mělo být přiblížení a zhodnocení současných právních a technických prostředků, jež slouží k ochraně autorských děl. Podívám se na jejich aplikaci v praxi s důrazem na judikaturu trestních soudů. Na základě získaných poznatků se pokusím navrhnout způsoby, které by porušování autorských práv v kyberprostoru mohly omezit.

V první kapitole se budu krátce zabývat historií internetu. Uvedu zde, co je kyberprostor a z čeho se skládá. Následovat bude kapitola o autorském právu a jeho vývoji. Postupně přejdu od mezinárodního a evropského práva až k české vnitrostátní úpravě. Rozeberu relevantní ustanovení autorského zákona a trestný čin porušování autorského práva, součástí kapitoly bude i problematika výpočtu náhrady škody. Ve třetí kapitole se budu věnovat technickým způsobům ochrany autorského práva. Uvedu zde, jak se rozdělují a používají, ale i kde jsou jejich slabá místa.

Ve čtvrté kapitole jsem se zaměřil na úložiště a právní odpovědnost jednotlivých subjektů za protiprávní obsah, který je na nich umístován. V kapitole s názvem Linking se budu zabývat právní povahou internetového odkazu. Uvedu důležitá soudní rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie (dále SDEU) a českých soudů v této oblasti. Předposlední kapitola pojednává o problematice P2P sítí, technologie Bittorent a stránek Pirate Bay. Celou práci zakončím úvahou o tom, jak by se mělo proti porušování autorských práv postupovat.

1. Internet a kyberprostor

1.1. Internet

Počátky toho, z čeho později vznikl internet, musíme hledat v 60. letech minulého století na amerických univerzitách. Právě tady byla v roce 1969 pod patronací agentury ministerstva obrany s názvem Defense Advanced Research Projects Agency (zkráceně DARPA) poprvé spuštěna počítačová síť ARPANET. Od počátku byl projekt koncipován jako decentralizovaná síť bez řídicích uzlů, což mělo zvýšit její spolehlivost a umožnit efektivní fungování i v případě jejího částečného zničení. To vše s cílem poskytnout USA výhodu v období studené války. Na počátku tedy byl celý projekt poháněn strachem z jaderné války, ale později se rozšířil i do civilní sféry. Napomohl tomu zájem ze strany nevojenských subjektů i celkový technický vývoj. Docházelo k postupnému zmenšování velkých sálových počítačů, které mnohdy zabíraly celé budovy, až na relativně malé, cenově dostupné computery.

Významným milníkem se stal rok 1983, kdy vývojáři zdárně ukončili práce na protokolu TCP/IP. Ten je dodnes nezbytný pro správné fungování internetu. O rok později došlo k zavedení doménových jmen (DNS) a odštěpení vojenské sítě MILNET z ARPANETU s cílem rozdělit síť na vojenskou část, kterou mohla využívat pouze armáda, a část civilní. Všechny tyto kroky znamenaly přerod internetu do komerční fáze. Dochází ke skokovému navyšování připojených institucí, v roce 1987 jich už bylo na 10 000 tisíc. Posledním milníkem se stal rok 1989 a vznik World Wide Webu. Pak už nic nebránilo exponenciálnímu růstu počtu uživatelů (90. léta). V současnosti internetovou síť využívá zhruba 4,3 miliardy světové populace.¹

V České republice hrála v počátcích rozšiřování sítě významnou roli akademická sféra. Prvním připojeným pracovištěm – prostřednictvím uzlu v Linci – se v roce 1992 stalo České vysoké učení technické v Praze. S liberalizací českého internetu v roce 1995 došlo k masivnímu rozšíření soukromých internetových poskytovatelů, kterých v roce 1998 bylo na 150.² Internet se stával stále běžnější součástí našich životů. Dle Českého statistického úřadu bylo v roce 2019 k internetu připojeno 81 procent domácností.³

¹ Global digital population as of July 2019 (in millions) [online]. [cit. 2019-11-10]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/617136/digital-population-worldwide/>.

² 20 let Internetu v České republice [online]. [cit. 2019-11-10]. Dostupné z: <https://ikaros.cz/20-let-internetu-v-ceske-republice>.

³ Český statistický úřad. https://www.czso.cz/csu/czso/domacnosti_a_jednotlivci.

1.2. Kyberprostor

Chápat internet a kyberprostor jako synonyma ale není úplně přesné. Internet je primárně síť vzájemně propojených bodů prostřednictvím protokolu TCP/IP. Oproti tomu kyberprostor není nic víc než imaginární místo, tedy bez hmotné podstaty. Pro lepší ilustraci si lze tento rozdíl ukázat na příkladu knihy. Internetem zde rozumíme jednotlivá písmena, slova a věty vepsaná v listech knih. Kyberprostor je příběh a svět, který se nám při čtení vytváří v hlavě. Není to nic víc než naše vlastní imaginace.⁴ Jedná se vlastně o vzájemné propojení světa reálného (hmotného) a virtuálního.

V roce 1996 John Barlow napsal text s názvem *Deklarace nezávislosti kyberprostoru*. Šlo o reakci na snahu některých států, především USA, nějakým způsobem kyberprostor regulovat. Svůj manifest začíná slovy: „*Vlády průmyslového světa, vy unavení obři z masa a oceli, přicházím z kyberprostoru, nového domova myslí. Jménem budoucnosti vás žádám, abyste do našeho světa nezasahovali. Nejste mezi námi vítáni. Nemáte právo vstupovat do míst, kde se shromažďujeme.*“⁵ V dalších částech textu hovoří o rozdílnosti obou světů a obtížnosti (až nemožnosti) efektivního vynucování práva. V závěru doufá ve vytvoření lepší společnosti než té, která je zde v současnosti. Jeho myšlenky vyjadřují optimismus raných 90. let minulého století a snahu o vytvoření světa, kde by nezáleželo na rase, náboženském vyznání, vzdělání či socioekonomické situaci. Tedy světa, ve kterém by si byli všichni alespoň virtuálně rovni. S odstupem více než dvaceti let od vzniku textu můžeme jen konstatovat, že se stal přesný opak. Dochází ke stále větší diferenciaci a uzavírání se do jednotlivých sociálních bublin. Tyto tendence se pak přenášejí na společnost jako takovou. Co se však nezměnilo, je vynutitelnost práva v kyberprostoru. Ta stále naráží na celou řadu praktických problémů, ať už při získávání a opatřování důkazů o protiprávní činnosti či nutnosti spolupráce mezi více státy.

1.2.2. Pojem

První použití slova *kyberprostor* však musíme hledat už v době před vydáním výše zmíněné deklarace, konkrétně v první polovině 80. let. Autor sci-fi literatury William Gibbons ho použil ve své krátké povídce *Jak vypálit Chrome* (1982). Mnohem známější je však jeho použití

⁴The Difference Between Cyberspace & The Internet [online]. [cit. 2019-10-29]. Dostupné z: <https://www.cybersecurityintelligence.com/blog/the-difference-between-cyberspace-and-the-internet-2412.html>.

⁵Celá deklarace je dostupná na: A Declaration of the Independence of Cyberspace [online]. [cit. 2020-04-02]. Dostupné z: <https://www.eff.org/cyberspace-independence>.

v Gibbonsově nejslavnějším díle *Neuromancer*, které napsal o dva roky později. Představoval si kyberprostor jako:

„Konsenzuální halucinaci prožívanou denně miliardami legitimních operátorů, v každém národě, dětmi, které se učí matematickým pojmům... grafické zobrazení dat abstrahovaných z paměti každého počítače v lidské společnosti. Nepředstavitelná komplexita. Linie světla rozprostírající se v neprostoru myslí, klastry a konstelace dat. Jako světla velkoměsta, vzdalující se...“⁶

V následujících letech se spousta autorů a institucí pokoušela přijít s vědeckějšími koncepcemi. Všechny se snažily objasnit podstatu kyberprostoru a charakterizovat jednotlivé složky. Ovšem žádná z nich není všeobecně přijímaná. Přesto mezi ty nejpoužívanější patří definice vytvořena týmem vědců působících na univerzitě v Pise. Jejich pojetí je následující:

„Kyberprostor je globální a vyvíjející se doména popisovaná užíváním elektrických sítí a elektromagnetického spektra, jejíž smysl je vytvářet, uchovávat, upravovat, vyměňovat, sdílet, vybírat, používat či vymazávat informace. Kyberprostor zahrnuje: a) fyzická i telekomunikační zařízení, která umožňují spojení technologií a komunikaci sítí systému, chápáno obecně (SCADA zařízení, smartphony, tablety, počítače, servery atd.), b) počítačové systémy a komplementární software, který zaručuje spojení a funkčnost systému, c) spojení počítačových sítí, d) uživatelské vstupy a uzly zprostředkovatelů spojení, e) informace – uživatelská data.“⁷

Co se týče českého právního řádu, na rozdíl od pojmů internet či internetový, které se v legislativě vyskytují více než 3 000krát,⁸ se s pojmem kyberprostor prakticky nesetkáme. Jediná legální definice, která se u nás nachází, je v § 2, písm. a) zákona č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti, kde je uvedeno: *„kybernetickým prostorem (je) digitální prostředí umožňující vznik, zpracování a výměnu informací, tvořené informačními systémy, službami a sítěmi elektronických komunikací.“*

⁶ GIBSON, William. *Neuromancer*. Přeložil Ondřej NEFF. Plzeň: Laser, 1992. Golden sci-fi. ISBN 80-85601-27-3.

⁷How would you define cyberspace [online]. [cit. 2019-11-10]. Dostupné z:

https://www.academia.edu/7096442/How_would_you_define_Cyberspace, český překlad dostupný na Kyberprostor [online]. [cit. 2019-11-10]. Dostupné z:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Kyberprostor#Sou%C4%8Dasn%C3%A9_pojet%C3%AD.

⁸ SMEJKAL, Vladimír. *Kybernetická kriminalita*. 2. rozšířené a aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-720-7, s. 71.

1.2.2. Složky Kyberprostoru

Jak jsme si ukázali, kyberprostor netvoří jednotlý celek, ale skládá se z jednotlivých částí. Jedno z možných dělení, které je podle mého názoru nejsrozumitelnější, nám přináší dokument *Cyberspace Operations Concept Capability Plan 2016–2028*.⁹ Text, který vytvořila americká armáda, člení kyberprostor do tří vrstev. Ty se pak skládají z dalších komponent:

1) Fyzická vrstva

Skládá se z Geographic components (GC) a Physical network components (PNC). GC se rozumí přesné fyzické umístění prvku sítě v reálném světě.¹⁰ Naproti tomu PNC zahrnuje veškerý hardware a infrastrukturu, kterými je síť tvořena (kabely, routery, počítače atd.). To vede k nutnosti rozlišovat mezi geopolitickými hranicemi v kyberprostoru a reálném světě. Virtuální svět žádné hranice mezi státy neuznává. Trestnou činnost lze páchat na druhé straně světa, a přitom neopustit své obydlí. Ten reálný jim naopak z podstaty věci podléhá. Jestliže tedy chceme například získat kopii hry, která ještě nebyla vydána, můžeme vzdáleně využít nám známé zranitelnosti v počítačovém systému vydavatele. Nebo – pokud je hra už rozvezena do kamenných obchodů – fyzicky překonat zabezpečení a hru jednoduše ukrást. V obou případech dojdeme ke stejnému cíli, ale s pomocí jiných prostředků.

2) Logická vrstva

Zahrnuje jediný prvek Logical network component, který vytváří sítě vzájemně propojených uzlů. Síťovým uzlem jsou jednotlivá zařízení, která mohou být k síti připojena. Zjednodušeně lze říct, že se jedná o každé zařízení s IP adresou. Nejčastěji to budou počítače či mobilní telefony. S rozvojem Internetu věcí (Internet of things) to však mohou být i zařízení, která by nás na první pohled ani nenapadla, např. ledničky s připojením k internetu či jakékoliv jiné zařízení tzv. *chytré domácnosti*.

⁹ Cyberspace Operations Concept Capability Plan [online]. [cit. 2019-10-29], s. 8–9 Dostupné z: <https://fas.org/irp/doddir/army/pam525-7-8.pdf>.

¹⁰ KOLOUCH, Jan a Pavel BAŠTA. CyberSecurity. Praha: CZ.NIC, z.s.p.o., 2019. CZ.NIC. ISBN 9788088168317, s. 37.

3) Sociální vrstva

Poslední vrstva obsahuje lidské a kognitivní aspekty a skládá se z Persona components (PC) a Cyber persona components (CPC). PC jsou konkrétní osoby v reálném světě, CPC pak značí prvek nebo soubor prvků, kterými lze reálnou osobu v síti identifikovat (IP adresa, e-mailová adresa, telefonní číslo atd.). Mezi oběma komponenty funguje vzájemná provázanost. Osoba v reálném světě může mít vytvořených více kyberidentit (např. více e-mailových adres či telefonních čísel). Naproti tomu jednu kyberidentitu může ovládat více osob (kupříkladu sdílený účet u internetové televize).

2. Právní ochrana autorského práva

2.1. Mezinárodní autorské právo

Počátky toho, co je dnes označováno za autorské právo, můžeme vysledovat už ve starověkém Řecku a Římě. Řekové si byli vědomi lidské individuality a také chápali, že myšlenky a kreativita jednotlivce je s ním spojená a je odlišná od myšlenek společnosti jako celku. V Římě bylo běžné, že autor dostal za svoje dílo dohodnutou částku, čímž nad ním ztrácel jakoukoliv kontrolu. Kupříkladu u divadelní hry dostal zapláceno za její napsání, avšak všechny ostatní příjmy plynoucí ze vstupného při jejím uvádění, náležely osobě, která představení zajišťuje.¹¹ Ve středověku – v době, kdy byla většina populace negramotná a rukopisy pracně přepisovali mniši v kláštorech – nebyla autorská práva v popředí zájmu. Knihy byly drahé a mohla si je dovolit jen hrstka tehdejší populace. Zlom nastal v polovině 15. století, když Johannes Gutenberg vynalezl knihtisk. Jeho vynález znamenal doslova revoluci v oblasti vydávání nových děl. Už nebylo nutné ruční přepisování, takže se rozmnožování nových tisků výrazně urychlilo. Knihařský stroj se rychle rozšířil po celé Evropě a byl postupně zdokonalován. To s sebou ovšem také přineslo problém plagiátorství a neoprávněného tisku knih. V 19. století už byla situace nadále neúnosná. Rostoucí poptávka po nových tištěných materiálech vedla mnoho vydavatelů k přetiskování neautorizovaných verzí zahraničních děl. Autoři se tomuto bezpráví nemohli nijak bránit. Právní ochrana autora byla uzákoněna pouze na státní úrovni a poskytovala ochranu pouze těm autorům, kteří byli státními příslušníky daného státu. Tato situace spolu s odlišným nahlížením na autorské právo v různých zemích vedla ke snaze stanovení minimálních standardů ochrany na mezinárodní úrovni.

V polovině 19. století byla v Paříži založena nevládní organizace Asociace Littéraire et Artistique International (Mezinárodní sdružení literární a umělecké), která si jako svůj cíl vytkla „*dosažení základní mezinárodní harmonizace autorského práva*“¹². Přišla s návrhem konceptu ochrany, který se nakonec stal *Bernskou úmluvou*. Šlo o první významný milník na poli mezinárodní ochrany autorských práv. Úmluva byla přijata 9. září 1886 ve švýcarském Bernu. V pozdějších letech byla na světových konferencích několikrát revidována. Poslední revize proběhla v Paříži

¹¹ SRSTKA, Jiří, Jan BARTÁK, Tomáš DOBŘICHOVSKÝ, et al. Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-386-5, s.12.

¹² *O nás* [online]. [cit. 2020-03-09]. Dostupné z: <http://www.alai.cz/index.php?o>.

v roce 1971. Pod názvem *Revidovaná úmluva bernská* ji v roce 1980 přijala i tehdejší Československá socialistická republika.¹³

Bernská úmluva stanovila několik základních zásad, které se staly společnými pro celé moderní autorské právo. Zaprvé namísto toho, aby úmluva fungovala na systému reciprocity (tedy, že země chrání zahraniční autory pouze do té míry, do jaké jsou chráněni občané jejich vlastní země), funguje na principu národního zacházení, podle kterého země poskytuje stejnou právní ochranu cizincům jako vlastním občanům. Zadruhé úmluva vyřešila problém národních rozdílů v ochraně autorských práv stanovením minimálních standardů ochrany, které musí splňovat všechny signatářské země. Autor žádající o ochranu se řídí právem státu, ve kterém ji požaduje. Ten si autorské právo vytváří podle svého uvážení, musí však vždy dbát na zachování minimálních standardů. Zatřetí úmluva stanoví automatickou ochranu děl chráněných autorskými právy, jakmile jsou vytvořena. Vše bez jakýchkoliv dodatečně požadovaných formalit, jako je například oznámení nebo registrace. V neposlední řadě pak stanoví ochranu majetkových práv na autorův život a minimálně 50 let po jeho smrti.¹⁴

Na Bernskou úmluvu navazovala během druhé poloviny 20. století řada dalších přijatých mezinárodních dokumentů. Mezi ty nejdůležitější patří *Římská úmluva na ochranu výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových organizací* z r. 1961 a *Ženevská úmluva na ochranu výrobců zvukových záznamů proti nedovolenému kopírování* z r. 1971. Obsahem obou smluv byla především ochrana práv souvisejících s právem autorským.

Další významnou mezinárodní smlouvou je dohoda *TRIPS* (Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights), která byla přijata jako jedna z dílčích smluv při zakládání Světové obchodní organizace (WTO, World Trade Organization). Roku 1967 pak byla založena Světová organizace duševního vlastnictví (World Intellectual Property Organization). Ta se stala jednou ze součástí OSN s cílem „*podporovat ochranu duševního vlastnictví v celém světě*“.¹⁵

¹³ SRTSKA op.c. s. 14.

¹⁴ *Mezinárodní aspekty ochrany průmyslových a autorských práv* [online], s.11 [cit. 2020-03-09]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/el/1422/podzim2007/MVV796K/Dusevni-1-uvod.pdf>.

¹⁵ *Úmluva o zřízení světové organizace duševního vlastnictví: Článek 3* [online]. In: [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://cppt.cuni.cz/CPPTN-287-version1-wipo.pdf>.

2.2. Mezinárodní úprava kyberkriminality

Snaha o mezinárodní stíhání kyberkriminality, jejíž součástí je i porušování autorských práv na internetu, můžeme pozorovat od konce 70. let 20. století. Stejně jako v případě Bernské úmluvy je i v této oblasti vidět snaha o vytvoření společných standardů. Důvodem byl stále větší rozmach přeshraniční kriminality, odehrávající se v kyberprostoru. Proto díky iniciativě Rady bezpečnosti či Interpolu dochází k organizaci prvních mezinárodních konferencí, na kterých se diskutuje o možných způsobech řešení. Jednalo se například o konferenci Rady Evropy z roku 1977 s názvem *Konference Rady Evropy o kriminologických aspektech ekonomické kriminality* či konferenci Interpolu věnující se počítačové kriminalitě a souvisejícímu trestnímu právu uskutečněnou v roce 1979 v Paříži. Obě tyto konference přispěly k vytváření prvních právních instrumentů v oblasti kyberkriminality, které se snažily danou problematiku uchopit. Dále byly vydávány různé návrhy, například *Doporučení související s problémy trestního práva spojenými s informačními technologiemi* či *Doporučení o kriminalitě související s počítači*. Se svými návrhy přišla i expertní skupina OECD. Bohužel všechny tyto aktivity se nepromítly do vnitrostátních úprav jednotlivých zemí, takže zůstávaly pořád značně roztržité. Pasivní řešení situace ve spojitosti s rostoucí dostupností internetu ve světě vedlo k prohlubování problému. Ten spočíval především v rozdílném chápání pojmů u jednotlivých druhů trestných činů, které se na internetu páchají. To znemožňovalo jakýkoliv účinný postih. Potíže působily i rozdílné procesní prostředky, které měli jednotlivé orgány činné v trestním řízení k dispozici pro odhalování kriminality v kyberprostoru.¹⁶

Jediným, opravdu významným dokumentem, který se v oblasti mezinárodního práva podařilo přijmout, je *Úmluva o kyberkriminalitě*¹⁷ (známá také pod názvem Budapešťská úmluva). Její přijetí iniciovala Rada Evropy ve spolupráci s některými pozorovatelskými státy. Hlavním účelem bylo sjednotit právní úpravu v jednotlivých zúčastněných státech v oblasti kyberkriminality. To se povedlo ve dvou základních oblastech: přesným vymezením jednotlivých skutkových podstat trestných činů páchaných v kyberprostoru a vytvořením společných postupů proti pachatelům těchto trestných činů bez ohledu na místo spáchání.¹⁸ Státy, které úmluvu přijmou, jsou nuceny uvést svoje právní řády do souladu s úmluvou. Konečná podoba byla schválena v roce 2001

¹⁶ POLČÁK, Radim. Právo informačních technologií. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-045-8, s. 543–544.

¹⁷ Kompletní znění v českém jazyce lze nalézt na: <https://www.justice.cz/web/msp/rada-evropy?clanek=výbor-kumluve-o-pocitacove-kriminalite-t-cy>[online]. [cit. 2020-04-01].

¹⁸ Kolouch, Cybercrime op.c., s. 333.

a v účinnost vstoupila v roce 2004. K dnešnímu dni ji podepsalo a ratifikovalo 53 členských států. Česká republika úmluvu podepsala v roce 2005, ratifikovala ji však až o osm let později. Na úmluvu navazuje *Dodatkový protokol o kriminalizaci činu rasistické a xenofobní povahy spáchaný prostřednictvím počítačových systémů*. Jeho obsah měl být původně součástí hlavního dokumentu, vzhledem k odlišnému pojetí chápání svobody slova v USA to ale nebylo možné. Proto byl vyčleněn do samostatného dodatku.¹⁹

Úmluva se vnitřně člení na 48 článků rozdělených do čtyř kapitol. Zahrnuje stránku hmotněprávní i procesněprávní. V hmotněprávním ohledu, jak již bylo řečeno výše, je vidět snaha o sjednocení významu jednotlivých druhů trestných činů v kyberprostoru, které by měly být stíhány. Z procesního hlediska se jedná o stanovení konkrétních nástrojů určených k potírání kyberkriminality. Těmi jsou například prohlídka a zajištění počítačových dat nebo příkaz k vydání.

Ochraně autorských práv se věnuje článek 10 s názvem *Trestné činy související s porušením autorského práva a práv příbuzných k právu autorskému*. Úmluva nedefinuje, co se myslí porušením autorského práva, ale pouze odkazuje na vnitrostátní úpravu a mezinárodní autorskoprávní smlouvy, které stát přijal. V odstavci jedna se stanovuje povinnost přijmout taková legislativní opatření, která by zajistila, aby dle vnitrostátních předpisů bylo porušení autorského práva trestným činem. V odstavci druhém se ta samá povinnost stanoví i pro práva související s právem autorským. Ve třetím odstavci jsou stanoveny předpoklady, při jejichž splnění si stát může vyhradit právo nestanovit trestní odpovědnost.²⁰

¹⁹ Počítačová kriminalita: Mezinárodní úmluva je konečně závazná i pro Česko [online]. [cit. 2020-04-01]. Dostupné z: <https://www.patria.cz/pravo/2694193/pocitacova-kriminalita-mezinarodni-umluva-je-konecne-zavazna-i-pro-cesko.html>.

²⁰ GRÍVNA Tomáš a Radim POLČÁK, ed. *Kyberkriminalita a právo*. Praha: Auditorium, 2008, s. 121. ISBN 978 80-903786-7-4.

2.3. Autorské právo v Evropské unii

Evropská unie pravidelně ve svých dokumentech zdůrazňuje důležitost ochrany autorského práva a práv souvisejících s právem autorským.²¹ Za tímto účelem dlouhodobě vyvíjí snahu o harmonizaci v oblasti autorského práva. Stanovených cílů se snaží dosáhnout zejména prostřednictvím směrnic a nařízení. Předpisů upravujících oblast autorského práva je značné množství. Mezi nejvýznamnější patří:

- *směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu),*
- *směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (Informační směrnice),*
- *směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů,*
- *směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/116/ES ze dne 12. prosince 2006 o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících.*

Jakákoliv snaha o harmonizaci však naráží na několik problémů. Prvním je zejména vliv různých zájmových skupin, které mohou být předpisy dotčeny, a proto se snaží obsah přijímaných legislativních aktů ovlivnit ve svůj prospěch. Dalším zádrhelem je skutečnost, že většina aktů je přijímaná ve formě směrnic. To na jedné straně zvyšuje šance na schválení, na druhé však rozdílná implementace v členských státech vede k rozdílům mezi jednotlivými vnitrostátními úpravami. To

²¹Srovnejte: USNESENÍ RADY ze dne 25. září 2008 o komplexním evropském plánu boje proti padělání a pirátství, recitál č. 4 SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti či recitál č. 3 SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví.

zvyšuje právní nejistotu při přeshraničním styku. V neposlední řadě se nám zde také promítá rozdílný pohled jednotlivých členských států na autorské právo.²²

V minulém roce byla zatím jako poslední v oblasti autorského práva přijata velice kontroverzní směrnice *o autorském právu na jednotném digitálním trhu*²³. Její projednávání provázely značné spory mezi nositeli autorských práv na straně jedné a poskytovateli služeb informačních společností na straně druhé. A to vše za bedlivého pozorování veřejnosti a médií. Poslanci Evropského parlamentu, kteří směrnicí schvalovali, byli pod velkým tlakem a čelili neustálému náporu obou znesvářených skupin. To se podepsalo na výsledném znění celé směrnice. Oproti původnímu návrhu byly některé články výrazně přepracovány, aby jejich obsah alespoň částečně uspokojil všechny zúčastněné.

Zcela bezpochyby se největší boj svedl o konečné znění článku 17.²⁴ Tento článek s názvem *Užití chráněného obsahu poskytovateli služeb pro sdílení obsahu online* doznal v průběhu schvalování značných změn. Kritici původní návrh článku chápali jako snahu o zavedení cenzury. Podle jejich názoru bude muset být veškerý obsah nahrávaný na internet předběžně posuzován, zda není v rozporu s autorským právem. Dále pak návrhu vyčítali, že technologie, které by k tomuto účely musely být použity, by byly tak nákladné, že by si je mohly dovolit jen největší společnosti, což by vedlo k monopolizaci prostředí.²⁵ Jeho zastánci, například z organizace Europe For Creators, v něm viděli cestu, jak omezit tzv. Value Gap. Ten popisuje vzrůstající nepoměr mezi příjmy, které některé platformy (např. YouTube) získávají za přehrání či stažení děl, a příjmy, které se vracejí zpátky tvůrcům.²⁶ Dle jejich názoru jde o krok správným směrem k tomu, aby autoři byli za svou práci lépe finančně ohodnoceni. Snaha alespoň částečně vyhovět oběma skupinám vedla k tomu, že oproti původnímu návrhu, se článek ve finálním dokumentu značně rozrostl a znepřehlednil.

²² KOČAROVÁ, K. Aktuální Vývoj evropské legislativy v oblasti autorských práv. Praha, 2018. 15-16 s. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Ústav práva autorského, práv průmyslových a práva soutěžního.

²³ Celý název je Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu. Dostupné na <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/cs/TXT/?uri=CELEX%3A32019L0790>.

²⁴ Mnohem známější jako článek 13, k přejmenování došlo až v konečné verzi.

²⁵ *Reforma copyrightu a článek 13: Způsob, jak zničit dnešní podobu internetu* [online]. [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/reforma-copyrightu-a-clanek-13-zpusob-jak-znicit-dnesni-podobu-internetu/> či *Lidé v evropských městech protestovali proti reformě autorských práv na internetu* [online]. [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2768207-lide-v-evropskych-mestech-protestuji-proti-reforme-autorskych-prav-na-internetu>.

²⁶ *EUROPE FOR CREATORS Launches Campaign to Support EU Copyright Directive* [online]. [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://societe.sacem.fr/en/press-resources/per-publication/press-releases/europe-for-creators-launches-campaign-to-support-eu-copyright-directive>.

Článek stanovuje povinnosti poskytovatelů služeb (tím mohou být například výše zmíněný YouTube či Ulož.to), aby mohli sdílet služby online. Předně musí získat souhlas od nositelů práv ke sdílení nebo zveřejňování díla. Pokud jim souhlas nedají, odpovídá provozovatel za neoprávněné nakládání s dílem na jeho platformě. To znamená, že se na poskytovatele neuplatní dosavadní pravidla vyplývající z principu Safe Harbour.²⁷ Z tohoto obecného principu jsou dále stanoveny určité výjimky, při jejichž splnění se může poskytovatel své povinnosti zprostit. Jedná se o případy, kdy poskytovatel:

- a) vynaložil veškeré úsilí k získání souhlasu,
- b) vynaložil veškerou snahu k zajištění nedostupnosti konkrétních děl, o kterých mu nositelé práv poskytlí úplné a nezbytné informace,
- c) okamžitě po oznámení od nositele práv znepřístupní konkrétní protiprávní obsah a v souladu s předchozím bodem vynaloží veškerou snahu k zabránění jeho opětovného nahrání.

K tomu článek stanoví i demonstrativní výčet jednotlivých hodnotících kritérií, podle kterých se posuzuje, zda poskytovatel plní své povinnosti. Přihlíží se zejména k druhu a rozsahu služeb, cílovému publiku, typu děl a jiných předmětů ochrany nahraných uživateli služby, dostupnosti vhodných a účinných prostředků a jejich nákladům pro poskytovatele služeb.

Částečně byla reflektována kritika ze strany veřejnosti a poskytovatelů informačních služeb. A to v tom ohledu, že povinnosti dle bodu b) jsou zproštěni ti poskytovatelé, jejichž služby nebyly k dispozici veřejnosti po dobu kratší tří let a kteří mají roční obrat nižší než deset milionů eur, pokud průměrný měsíční počet jedinečných návštěvníků těchto poskytovatelů služeb vypočtený na základě předchozího kalendářního roku nepřekročí pět milionů.

Oproti původnímu návrhu se směrnice nezmiňuje o používání technologií určených k rozpoznávání obsahu. Naopak bylo explicitně stanoveno že „*uplatňování článku nesmí vést k žádným obecným povinnostem v oblasti dohledu*“. Zůstala ale povinnost poskytovatelů služeb zavést mechanismy, které uživatelům umožní podat stížnost, pokud se domnívají, že jim byl nahraný obsah odstraněn neoprávněně²⁸. Je však otázkou, jak bude stížnost v praxi účinná. Je všeobecně známo, že vyřizování stížností v současnosti neprobíhá moc efektivně.

²⁷ Blíže o principu Safe Harbour v kapitole 5 „Odpovědnost provozovatele uložišť“.

²⁸ *Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu* [online]. [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/smernice-o-autorskem-pravu-na-jednotnem-digitalnim-trhu-109023.html?mail>.

Od schválení směrnice mají státy dva roky na implementaci do národních legislativ. Lhůta uplyne v roce 2021. Přesto je už nyní zřejmé, že článek 17, potažmo celá směrnice, obsahuje některé problematické části. Myšlenka větší ochrany autorských práv je v principu správná, vidím zde ale tři prozatím nezodpovězené otázky. Jakým způsobem se ke směrnici postaví jednotlivé členské státy? Implementace v jednotlivých státech bude zcela určitě probíhat odlišně, takže hrozí další tříštění evropského autorského práva. A pak nejsou některé pojmy příliš vágní? Je totiž otázkou, jak se k výkladu směrnice a z ní vyplývajících národních provedení postaví soudy. Bude zřejmě nutné si alespoň v určitých částech počkat na sjednocující výklad SDEU. To však zvyšuje právní nejistotu, neboť rozhodování nějakou dobu potrvá. Nakonec zůstává otázka, jak se ke směrnici postaví technologické společnosti jakožto poskytovatelé? I když oproti původnímu návrhu vypadla zmínka o technologiích určených k rozpoznávání závadného obsahu, je to podle mě jediná alespoň trochu reálná možnost, jak dosáhnout cílů vytyčených směrnicí. Nebudou tedy technologické společnosti obezřetnější a nebudou z opatrnosti filtrovat a odstraňovat víc obsahu, než by musely? Stále zde tudíž visí otázka cenzury. Závěrem lze jen konstatovat, že samotným schválením se zatím nic moc nemění. Bude nutné si počkat na to, jakým způsobem bude směrnice uvedena do praxe.

2.4. Autorský zákon

Ochranu autorského práva v České republice zajišťuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (dále jen autorský zákon či AutZ). Rozsah právní ochrany poskytované tímto zákonem je stanovený v § 1.

Jedná se o:

- a) *práva autora k jeho autorskému dílu,*
- b) *práva související s právem autorským:*
 - 1. *práva výkonného umělce k jeho uměleckému výkonu,*
 - 2. *právo výrobce zvukového záznamu k jeho záznamu,*
 - 3. *právo výrobce zvukově obrazového záznamu k jeho záznamu,*
 - 4. *právo rozhlasového nebo televizního vysílatele k jeho vysílání,*
 - 5. *právo zveřejnitel k dosud nezveřejněnému dílu, k němuž uplynula doba trvání majetkových práv,*
 - 6. *právo nakladatele na odměnu,*
- c) *právo pořizovatele k jím pořizené databázi,*

- d) ochranu práv podle tohoto zákona,
- e) kolektivní správu práv autorských a práv souvisejících s právem autorským.

Předmětem autorského práva, tedy to, co autorský zákon chrání, je autorské dílo. Zákon ho definuje jako „dílo literární, umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické.“²⁹ Za dílo se považuje i počítačový program a fotografie, pokud jsou původním výtvozem autorovy vlastní duševní činnosti.³⁰ Naopak z ochrany autorského zákoníku je výslovně vyjmuto úřední dílo a výtvar tradiční lidové kultury.³¹ Za autora se považuje fyzická osoba, která dílo vytvořila.³² Autorovi od okamžiku vyjádření díla v jakémkoliv vnímatelné podobě vznikají výlučná osobnostní práva a výlučná majetková práva.³³

Výlučná osobnostní práva

Pro výlučná osobnostní práva je charakteristická nepřevoditelnost, nemožnost autora se jich vzdát a zánik smrtí autora. AutZ obsahuje jejich taxativní výčet. Jedná se o:

1) Právo rozhodovat o zveřejnění díla

Jenom na autorovi záleží, kdy a jakým způsobem své dílo zveřejní. Právo lze vykonat pouze jednou (dochází ke konzumaci) a při následujících užitích se už jedná o souhlas s užitím díla. Po smrti autora právo zaniká a dílo je možné zveřejnit i v případech, kdy nebylo za jeho života zveřejněno.

2) Právo osobovat si autorství

A to včetně práva rozhodnout, zda a jakým způsobem má být jeho dílo uvedeno a dále užíváno. Pokud by si jiná osoba přivlastňovala autorství k dílu, má autor právo se proti tomu bránit. Součástí je i právo autora trvat na uvedení svého jména při užití díla.

3) Právo na nedotknutelnost díla

Jedná se o právo na zachování celistvosti díla, zejména jeho formy či obsahu. Autor má právo udělit souhlas k jakémkoliv změně nebo jinému zásahu, není-li zákonem stanoveno jinak. V případech, kdy je dílo užíváno jinou osobou, nesmí dojít k užití způsobem snižujícím hodnotu

²⁹ § 2 AutZ.

³⁰ § 2 odst. 2 AutZ.

³¹ § 5 AutZ.

³² § 5 odst. 1 AutZ.

³³ § 9 odst. 1 AutZ ve spojení s § 10 AutZ.

díla. Zahrnuto je i právo na autorský dohled, tedy možnost kontrolovat to, jakým způsobem je s dílem nakládáno.

Výlučná majetková práva

Druhou skupinou jsou výlučná práva majetková. Jedná se o práva spojená s hospodářským a ekonomickým významem. Na rozdíl od práv osobnostních trvají po celý život autora a zároveň sedmdesát let po jeho smrti, současně mohou být předmětem dědictví. Jedná se o práva nepřevoditelná, autor však může jejich výkonem pověřit jinou osobu (nejčastěji prostřednictvím licenční smlouvy) Nejdůležitější právo spadající do této kategorie je právo dílo užít. To může vykonávat jak autor, tak i osoba od autora odlišná, pokud na ní bylo právo převedeno. AutZ obsahuje v § 12 demonstrativní výčet způsobů, jakými může být dílo užito.

Jedná se zejména o:

- a) právo na rozmnožování díla (§ 13),*
- b) právo na rozšiřování originálu nebo rozmnoženiny díla (§ 14),*
- c) právo na pronájem originálu nebo rozmnoženiny díla (§ 15),*
- d) právo na půjčování originálu nebo rozmnoženiny díla (§ 16),*
- e) právo na vystavování originálu nebo rozmnoženiny díla (§ 17),*
- f) právo na sdělování díla veřejnosti (§ 18)*

Do skupiny majetkových práv dále spadá právo na odměnu při opětovném prodeji originálu uměleckého díla,³⁴ právo na odměnu v souvislosti s rozmnožováním díla pro osobní potřebu a vlastní vnitřní potřebu³⁵ a právo na odměnu v souvislosti s pronájmem originálu nebo rozmnoženiny díla.³⁶

Dílo, u kterého uplynula doba trvání majetkových práv, může kdokoliv volně užít. Hovoříme zde o tzv. volném dílu.³⁷ Avšak jedinec, který jej chce užít, si nesmí osobovat autorství, nesmí snižovat hodnotu díla, a pokud jde o dílo, které má autora, tak uvést jeho jméno.³⁸ Od volného díla je třeba odlišit výjimky a omezení práv autorských uvedených v § 29–39 AutZ. Jedná se o zákonem

³⁴ § 24 AutZ.

³⁵ § 25 AutZ.

³⁶ § 25 písm. a) AutZ.

³⁷ § 28 AutZ

³⁸ TELEEC, Ivo. Autorský zákon: komentář. 2., upravené vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-748-4., s. 377–379.

stanovené případy, ve kterých může dílo užít i jiná osoba než autor, a to bez jeho souhlasu. Tyto výjimky lze zjednodušeně rozdělit na volné užití díla a zákonné licence.

Z hlediska porušování autorských práv v kyberprostoru je často argumentováno tím, že se jedná o volné užití díla podle § 30 AutZ. To je možné jen při splnění zákonem stanovených podmínek. V první řadě se musí jednat o užití pro osobní potřebu fyzické osoby. Osobní potřebou může být například osobní zábava či samostudium. Druhou podmínkou pak je, že nesmí dojít k získání ekonomického či hospodářského prospěchu, například při plnění pracovních úkolů.³⁹

Pokud jsou splněny oba předpoklady, je možné si zhotovit záznam, rozmnoženinu či napodobeninu chráněného díla. Nejčastější způsob je vytváření rozmnoženiny, ať mechanické či elektronické. Dle komentářové literatury není nutné vytvořit jenom jednu rozmnoženinu, ale v odůvodněných případech jich lze vytvořit i více.⁴⁰ Zákon však zároveň z volného užití vylučuje počítačové programy a elektronické databáze. Důvody pro toto opatření jsou především ekonomické. V dalším ustanovení je uvedeno, že se musí jednat o dílo, které již bylo zveřejněno, přičemž nesmí docházet k obcházení technických prostředků ochrany.

Kromě podmínek stanovených pro volné užití díla je nutné splnit i podmínky tzv. tříkrokového testu. Ten vychází z revidované Bernské úmluvy a český zákonodárce ho umístil do § 29 AutZ. V každém individuálním případě je nutno zkoumat, zda:

1. jde o takové omezení a výjimky, které jsou v autorském zákoně uvedeny,
2. užití díla není v rozporu s běžným způsobem užití díla,
3. nejsou nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy autora.

Na základě výše uvedeného lze obecně shrnout, že rozmnoženinu díla pro osobní potřebu lze zhotovit tehdy, jestliže jsou splněny všechny tyto podmínky:

- 1) jedná se o fyzickou osobu, která dílo užije pro svou vlastní potřebu,
- 2) nesmí dojít k přímému či nepřímému obchodnímu nebo hospodářskému prospěchu,
- 3) nejedná se o díla, u kterých není volné užití možné (počítačové programy),
- 4) autor dílo zveřejnil,

³⁹ TELEČ I. op.c. s. 388.

⁴⁰ Tamtéž s. 390.

- 5) nejsou obcházeny technické prostředky ochrany sloužící k ochraně práv,
- 6) volné užití je v souladu s třístupňovým testem.

2.5. Ochrana autorských práv trestním zákoníkem

Je nezpochybnitelným faktem, že v kyberprostoru dochází k masivnímu porušování autorských práv. Veškeré toto protiprávní jednání ovšem není a ani nemůže být trestným činem. V první řadě je nutné si vymezit hranice toho, co je trestním právem postihnutelné, co je přestupkem⁴¹ a v jakých případech postačí uplatnění právní odpovědnosti podle soukromoprávních předpisů. Vymezování těchto hranic se děje především prostřednictvím rozhodovací praxe soudu.

Pro celé odvětví trestního práva platí zásada subsidiarity trestní represe, uvedená v § 12 odst. 2 trestního zákoníku (dále TrZ). Ta stanoví, „že *trestní odpovědnost pachatele lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného předpisu.*“ Hovoříme zde také o fungování trestního práva jako prostředku ultima ratio. Důležitost této zásady si uvědomuje i Ústavní soud České republiky (dále ÚS), který v jednom ze svých nálezu konstatoval: „*proti jednáním porušujícím práva vyplývající z občanskoprávních předpisů, je nutné v první řadě brojit soukromoprávními prostředky, při jejich nedostatečnosti uplatnit sankce správní a teprve na posledním místě právo trestní.*“⁴² V souladu s tímto principem Nejvyšší soud České republiky (dále NS) v jednom ze svých novějších rozhodnutí shledal nutnost posuzovat jednotlivé okolnosti, za nichž došlo k porušení autorských práv. Mezi skutečnosti, které podmiňují trestní odpovědnost, patří zejména motiv pachatele, záměr či cíl, jimž byl veden, rozsah zásahu do chráněných práv, osoba pachatele nebo vyšší míra společenské poptávky, která by mohla přispět ke způsobení škodlivého následku.⁴³

Většinu protiprávního jednání v oblasti autorských práv páchaných v kyberprostoru lze podřadit pod § 270 TrZ s názvem *Porušení autorského práva a práv souvisejících s právem autorským*. Tato skutková podstata je součástí hlavy VI – Trestné činy hospodářské. Jedná se o trestněprávní normu s blanketní dispozicí, která odkazuje na AutZ. To zabraňuje tomu, aby se při každé jeho změně muselo měnit také ustanovení trestního zákoníku.

⁴¹ Výčet přestupků, kterých se může fyzická či právnická osoba u porušování autorského práva dopustit je uveden v Hlavě VI AutZ.

⁴² Nález Ústavního soudu ČR, sp. zn. I. ÚS 69/06 ze dne 12. 10. 2006.

⁴³ Usnesení Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 5 Tdo 196/2014 ze dne 12. 3. 2014.

Také to znamená, že při výkladu tohoto ustanovení je nutná znalost autorského práva.⁴⁴

Kompletní znění paragrafu je následující:

(1) Kdo neoprávněně zasáhne nikoli nepatrně do zákonem chráněných práv k autorskému dílu, uměleckému výkonu, zvukovému či zvukově obrazovému záznamu, rozhlasovému nebo televiznímu vysílání nebo databázi, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let, peněžitým trestem nebo propadnutím věci bude pachatel potrestán,

- a) vykazuje-li čin uvedený v odstavci 1 znaky obchodní činnosti nebo jiného podnikání,*
- b) získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného značný prospěch nebo způsobí-li tím jinému značnou škodu, nebo*
- c) dopustí-li se takového činu ve značném rozsahu.*

(3) Odnětím svobody na tři léta až osm let bude pachatel potrestán,

- a) získá-li činem uvedeným v odstavci 1 pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu nebo způsobí-li tím jinému škodu velkého rozsahu, nebo*
- b) dopustí-li se takového činu ve velkém rozsahu.*

Objektem je zájem na ochraně autorského práva a práv souvisejících s právem autorským.⁴⁵ Především se chrání literární, hudební, výtvarná, audiovizuální a jiná umělecká tvůrčí činnost.

Objektivní stránka spočívá v jednání, ve kterém pachatel neoprávněně zasáhne nikoliv nepatrně do zákonem chráněných autorských práv. K vyhodnocení toho, zda se jedná o zásah nikoliv nepatrný, bude důležité vyřešit otázku, zda se jedná o trestný čin, či nikoliv. Pojem „zásah nikoliv nepatrný“ není v žádném komentáři přesně definován. Šámal ve svém komentáři uvádí, že je nutné: „zohlednit všechny okolnosti konkrétního případu, především intenzitu zásahu, způsob provedení činu, jeho následky (závažnost zasažení osobních a majetkových práv autorů a jiných oprávněných subjektů), v případě déletrvajících a opakovaných zásahů i počet takových případů

⁴⁴ ŠÁMAL, Pavel. Trestní zákoník: komentář. 2. vyd. s. 2734–2759., V Praze: C. H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5.

⁴⁵ JELINEK Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 5. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2016, s. 735. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-120-5.

a délku doby porušování konkrétního chráněného práva. Bez významu není ani osoba pachatele, míra jeho zavinění, pohnutka či skutečnost, zda jde o první porušení takových zákonem chráněných práv nebo o recidivu.“⁴⁶

Pachatelem může být fyzická i právnická osoba. Nevyžaduje se zvláštní vlastnost či postavení pachatele. Z dat zpracovaných a zveřejněných serverem irozhlas.cz a aplikací jaktrestame.cz vyplývá, že za období let 2016–2018 bylo podle § 270 TrZ odsouzeno 83 pachatelů. Většina z nich (celkem 65) byla odsouzena k podmíněnému trestu odnětí svobody nebo podmíněnému trestu odnětí svobody s dohledem. Osm pachatelů dostalo peněžitý trest. Čtyřem pachatelům soud udělil propadnutí věci, nebo obecně prospěšné práce. Pouze dvě osoby byly odsouzeny k trestu odnětí svobody, a to v délce trvání devět a deset měsíců. Z hlediska věku a pohlaví v drtivé většině převažovali muži mladšího a středního věku. Nejstaršímu odsouzenému bylo 69 let, nejmladšímu 18.⁴⁷

Obligatořním znakem subjektivní stránky trestného činu je zavinění. To se dělí na úmyslné a nedbalostní. U trestného činu porušování autorských práv se vždy vyžaduje alespoň úmysl nepřímý, pouhé zavinění z nedbalosti nestačí. Při posuzování úmyslu není nutné, aby pachatel znal přesný rozsah autorových práv. Postačí, že si je jich vědom alespoň v hrubých rysech.⁴⁸ Jelikož může být posuzování úmyslu pachatele obtížné, je nutné přihlížet k jeho výpovědi, rozboru jeho jednání s přihlédnutím k motivu, všem dalším dostupným důkazům a v neposlední řadě i k tomu, jakým způsobem reagoval na upozornění poškozeného o protiprávnosti svého jednání a na výzvu k nápravě.⁴⁹

⁴⁶ ŠÁMAL P. op. c. s. 2751.

⁴⁷ Kompletní přehled včetně grafů lze nalézt na stránkách Krádeže a vraždy, vězení i podmínky. Podívejte se, jaké tresty a komu ukládá tuzemská justice [online]. [cit. 2020-04-01]. Dostupné na https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/data-datova-zurnalistika-vezeni-tresty-statistika_1910150600_cib.

⁴⁸ ŠÁMAL P. op.c. s. 2753.

⁴⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 5 Tdo 1146/2010 ze dne 19. října 2010.

2.5.2. Problematika určování výše způsobené škody

V souvislosti s porušováním autorských práv a práv souvisejících podle § 270 TrZ se jako problematická oblast jeví určování výše způsobené škody. Umístěním děl na internet nevzniká žádná skutečná škoda, ale pouze ušlý zisk.⁵⁰ Mnohdy se stává, že je její výše ze strany autorů či organizací chránících autorská práva nadhodnocená. Tedy získána jenom na základě prostých matematických výpočtů a domněnek bez provedení hlubší analýzy. Nejčastěji používaný způsob, jakým se poškození snaží vyčíslit škodu, je počet stažení vynásobený cenou, za kterou lze dílo legálně koupit. Pokud by si nelegálně umístěný film na internetu stáhlo 100 uživatelů a jeho cena v obchodě by byla 150 Kč, pak celkově způsobena škoda činí 15 000 Kč. Předpokládá se totiž, že každý, kdo si dílo nelegálně stáhne, by si jej jinak koupil. Tento přístup je však založen na čiré spekulaci. Problému si byl vědom i NS, který se ve svém rozhodnutí (sp. zn. 5 Tdo 171/2014 ze dne 8. 10. 2014), zastal obviněného, jemuž byla tímto způsobem škoda vyčíslena. Zároveň stanovil, jakým způsobem se má výpočet provést.

Obviněný po dobu necelého roku umisťoval v rozporu se zákonem ze svého počítače a prostřednictvím internetové sítě na dva filehostingové servery přibližně 400 audiovizuálních a hudebních děl, ačkoli věděl, že se jedná o díla chráněna zákonem a k jejich šíření mu nebyl udělen držiteli autorských práv souhlas.

Za toto jednání byl soudem prvního stupně dle § 270 odst. 1, odst. 2 písm. c), odst. 3 písm. a) TrZ odsouzen ke třem letům odnětí svobody s podmíněným odkladem na pět let. Zároveň mu byla uložena povinnost k náhradě škody, kterou svým jednáním způsobil a která byla vyčíslena na 11 041 514 Kč. Zajímavostí je, že jeho osobní prospěch činil pouze 7 810 Kč ve formě prémiových kreditů za stažená díla.

Odvolací soud jeho odvolání zamítl. Následně obviněný podal dovolání k NS s následujícím odůvodněním: obviněný se plně doznal k rozsahu svého jednání, nesouhlasí však s výší škody, kterou je povinen zaplatit. Tvrdil, že nelze prostě znásobit počet nelegálních stažení jim umístěných děl a vynásobit jej cenou, za které se prodávají jejich legální kopie. K tomu dodal, že jim umístěna díla měla menší technickou kvalitu, a tudíž nelze rozumně předpokládat, že všichni,

⁵⁰ *Náhrada škody a bezdůvodného obohacení při neoprávněném šíření autorských děl prostřednictvím internetu* [online]. [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/nahrada-skody-a-bezdudvodneho-obohaceni-pri-neopravenem-sireni-autorskych-del-prostrednictvim-internetu>.

kdo si díla stáhli, by si jinak koupili jejich legální kopii. K dovolání ve prospěch obviněného se připojila i státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství. Nad rozsah výše uvedených důvodů dovolání uvedla, že při rozhodování o náhradě škody nebyla zohledněna participace provozovatele elektronického úložiště dat, neboť i ten měl z děl majetkový prospěch, například ve formě reklamy umístěné na jeho stránkách či financí za prémiová stažení.

NS po provedeném přezkumu rozhodnutí shledal výše uvedené námitky jako důvodné. Zásadní pochybení spatřoval v postupu odvolacího soudu, který bezvýhradně přijal argumentaci soudu 1. stupně, přestože jeho úvahy o výši škody jsou evidentně nesprávné. Výpočet lze označit za nesprávný, postavený čistě na hypotetických základech. Přisvědčil taky argumentaci státní zástupkyně a konstatoval, že provozovatelé datových uložišť měli z množství autorských děl umístěných na jejich serverech a počtu stáhnutí finanční prospěch, ať již ve formě reklamy zobrazované na internetových stránkách úložiště či prostřednictvím různých prémiových služeb. Dále konstatoval, že výpočet náhrady škody stojí na hypotetickém a ničím nepodloženém základě. Ve svém odůvodnění píše: *„Pro závěr o ušlém zisku ale podle ustálené judikatury Nejvyššího soudu nepostačuje pouhá pravděpodobnost zvýšení majetkového stavu v budoucnu, ale musí být najisto postaveno, že nebýt protiprávního jednání pachatele, tak by se jeho majetkový stav zvýšil. Vymezení ušlého zisku musí být podloženo existujícími nebo reálně dosažitelnými okolnostmi.“* NS vrátil případ soudu prvnímu stupně a uložil mu povinnost přibrat znalce z oboru ekonomiky, odvětví ceny a odhady a specializace oceňování duševního vlastnictví. Při svém posudku bude znalec muset vzít v úvahu specifické prostředí počítačové sítě a alternativních kanálů, prostřednictvím kterých se lze k dílu dostat.

Základní sdělení celého případu je zřejmé. Vyčíslení škody musí být postaveno na reálných základech a posuzováno případ od případu. NS se proti způsobu, jakým soudy prvního stupně přistupují k výpočtu náhrady škody u porušování autorských práv, ohradil ještě v několika dalších případech.⁵¹ Celkově považují přístup NS za správný, konzistentní a racionální. Ve svých rozhodnutích se snaží zhodnotit všechny aspekty, které by mohly mít na výslednou výši škody vliv. Spíš mě v této souvislosti překvapuje přístup soudu prvního stupně a obecně orgánů činných v trestním řízení, které se alespoň ve výši uvedeném případě hlouběji nezabývaly tím, jakým způsobem škodu určit.

⁵¹ Srovnejte Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 5 Tdo 55/2019 ze dne 26.10.2016 a Usnesení Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 5 Tdo 55/2019, ze dne 30. 1. 2019.

3. Technické prostředky ochrany

Technickými prostředky ochrany (známe také pod anglickým názvem Digital Rights Management neboli DRM) rozumíme technologie a systémy, které slouží k omezení nakládání s digitálním díly chráněnými autorskými právy. Jsou navrženy tak, aby chránily práva držitele autorských práv a zabránily neoprávněné úpravě nebo distribuci děl. Jejich cílem je předcházet porušování autorských práv aktivním vytvářením překážek zabraňujících šíření autorských děl. Tento postup je opakem restriktivního přístupu, který spočívá ve vyhledávání nelegálního digitálního obsahu v kyberprostoru a v jeho následném odstraňování.⁵²

Používání DRM se rozmohlo teprve v posledních desetiletích v souvislosti s rozšířením internetu. První zmínky o nich můžeme vysledovat až k renesančním tiskařům. Nejznámějším případem v předdigitální době byla společnost CBS, která měla do gramofonových desek přidávat vysoký zvukový signál, a tím předcházet jejich kopírování na kazety. Obecně však tato opatření nebyla nikdy moc rozšířena⁵³. Změna nastala až s nástupem moderních technologií. Ty podstatně usnadnily a umožnily neoprávněné sdílení a kopírování autorských děl. V reakci na to bylo nutné vyvinout takové ochranné prostředky, které reagují na situaci, kdy i relativně technicky nezkušený člověk je schopen si stáhnout nebo naopak na internet umístit dílo chráněné autorským právem. V současnosti se proto s technologií DRM můžeme setkat u většiny digitálních děl od filmu, hudby a elektronických knih až po software či počítačové hry umístěné v kyberprostoru.

Americký profesor Frederick W. Dingley ve své knize *What is digital rights management?*⁵⁴ rozlišuje dvě základní skupiny nástrojů a způsobů kterými mohou vlastníci autorských práv prostřednictvím DRM omezit přístup k digitálnímu obsahu.

1) **Prostředky sloužící k omezení díla v autorskoprávním smyslu**

Jedná se o označení prostředků, které uživatelům brání ve vytváření nelegálních kopií díla.

Omezení mohou být buď kvantitativní (omezení počtu rozmnoženin díla), přístrojové

⁵²What is Digital Rights Management (DRM)? [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.widen.com/blog/digital-rights-management>.

⁵³JOHNS, Adrian. Pirátství: boje o duševní vlastnictví od Gutenberga po Gatese. Brno: Host, 2013. ISBN 978-80-7294-711-9, s. 590–591.

⁵⁴Dingley, Frederick W. and Matamoros, Alex Berrio, "What is Digital Rights Management?" (2016). Library Staff Publications. 122.<https://scholarship.law.wm.edu/libpubs/122>.

(určení typu přístrojů na kterých lze dílo přehrát) prostorové apod.

2) Prostředky sloužící ke kontrole přístupu k dílu

Druhá skupina prostředků omezuje uživatele v přístupu k dílu. Umožňuje držitelům práv rozhodnout o tom, kdo a za jakých podmínek získá k dílu přístup. Omezení mohou spočívat v místě (geoblocking), čase (časově omezené předplatné), množství (omezený počet přehrání), v počtu oprávněných osob (limitace prostřednictvím přístupového klíče či hesla), přístrojovém omezení (jen určitý druh přístrojů) či v omezení kvality přehrání.

Ti, kteří tyto technické prostředky používají, tvrdí, že je pouze využívají k ochraně svých děl. Jsou to možnosti, které jim umožňuje zákon. Tyto technologie slouží jen jako prostředek ke kontrole, jak se jejich díla prodávají, upravují a používají. Navíc si uživatel většinou ani neuvědomí, že má ve své kopii nějakou ochranu implementovanou. Tyto argumenty jsou do jisté míry správné. Držitelé práv mají nepochybně právo, možná dokonce i povinnost, chránit svá díla umístěna v kyberprostoru. Problém však nastane tehdy, když tyto prostředky zneužijí. V těchto případech se mohou sami dopouštět protiprávního jednání, v některých případech mohou dosahovat až intencí trestního práva.

Asi nejkřiklavějším případem toho, jak technologie DRM může být zneužita, je kauza společnosti Sony BMG. Ta v roce 2005 tajně umístila na svoje hudební CD protipirátskou ochranu, která po spuštění nainstalovala v počítači uživatele škodlivý software – takzvaný rootkit –, který upravil operační systém počítače. Jeho účelem bylo zabránit nelegálnímu kopírování hudby z CD do počítače osoby, která si nosič koupila. Toto jednání bylo protiprávní hned z několika důvodů. Uživatel vůbec nevěděl, že dochází k nějaké instalaci. Software přitom nemohl být odinstalován, stále byl připojený k internetu a průběžně společnosti Sony zasílal informace o činnosti uživatele. Navíc sám rootkit obsahoval zranitelné místo, které mohli zneužít jiní útočníci a dostat se tak do systému počítače. Jakmile tato kauza vyplula na povrch, společnost Sony obratem program z počítačů odstranila. Tento krok paradoxně způsobil další bezpečnostní chyby v systému počítače. Celá kauza skončila mimosoudním vyrovnáním, ve kterém Sony musela zaplatit peněžitou pokutu, stáhnout z prodeje všechna infikovaná CD a odškodnit svoje zákazníky.⁵⁵

⁵⁵Sony's DRM Rootkit: The Real Story [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: https://www.schneier.com/blog/archives/2005/11/sonys_drm_rootk.html.

Užívání tohoto způsobu ochrany má celou řadu odpůrců, kteří argumentují tím, že používání DRM vede k nemožnosti přehrávání děl na jiných typech přehrávačů, než na jaké byly nastaveny. Cílem je snaha společností udržet zákazníky na své platformě. Další důvod, proč se jedná o nepopulární věc, je nepohodlí uživatelů. Platící zákazníci jsou znevýhodněni oproti těm, kdo si dílo opatří nelegálně, povětšinou bez jakékoliv implementované ochrany. Jsou nuceni strpět různá omezení, kupříkladu u počítačových her to může být nutnost neustálého připojení k internetu. V neposlední řadě argumentují střetem s jinými přiznanými právy. Technologie nerozlišuje mezi jednotlivými zákazníky, kteří dílo užívají. Může se stát, že DRM bude bránit takovému užívání, které je v souladu s právem. V českém právním řádu se bude jednat zejména o výjimky v § 30 a násl. AutZ.⁵⁶

To nás přivádí k otázce prolamování DRM. Každý způsob technologické ochrany se ihned po svém vzniku stane cílem různých jednotlivců či skupin, kteří se snaží překonat jeho zabezpečení. Nutno podotknout, že ve většině případů i úspěšně. Toto jednání se nazývá cracking a osoby, které ho provádějí jsou označovány jako crackeři. Cracking lze definovat jako „*prolamování nebo obcházení ochranných prvků počítačového systému, programu nebo aplikací s cílem jejich neoprávněného použití.*“⁵⁷ Nejčastěji se tak děje prostřednictvím cracku, což je speciální program, který stačí nakopírovat do složky, ve které je nainstalováno dílo, které chceme cracknout. Tím dojde k přepsání souborů a program lze plnohodnotně používat i bez zakoupení. Druhý nejčastější způsob je prostřednictvím keygenů (generátorů klíčů), což je program umožňující vygenerovat náhodné sériové číslo, které opět umožní program používat bez zakoupené licence.⁵⁸ V některých případech se z prolamování stala zvláštní soutěž mezi crackery a držiteli práv o to, jak dlouho ochrana vydrží, než bude prolomena. Zároveň mezi sebou soutěží i samotné crackerské skupiny, které z nich se podaří prolomit ochranu jako první. Motivací k prolamování tedy nemusí být jen finanční prospěch, ale i získání uznání uvnitř komunity.

Na tyto útoky musel zákonodárce reagovat, a proto byla v roce 1996 do českého právního řádu (pod vlivem evropského práva) zavedena ochrana technických prostředků ochrany. Konkrétně se jedná o § 43 AutZ. Tento paragraf nám technické prostředky ochrany definuje a stanovuje meze

⁵⁶ *Technické prostředky ochrany autorských práv* [online]. [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://www.pravoit.cz/novinka/technicke-prostredky-ochrany-autorskych-prav>.

⁵⁷ KOLOUCH, Jan. *CyberCrime*. Praha: CZ.NIC, z.s.p.o., 2016, CZ.NIC. ISBN 978-80-88168-15-7, s. 276.

⁵⁸ KLIMEK Libor, ZÁHORA Josef, HOLCR, Květoň, *Počítačová kriminalita v evropských súvislostiach*, Wolters Kluwer. ISBN 978-80-8168-538-5, s. 33.

jejich používání. Zmiňuje i výčet způsobů, kterými lze technické prostředky překonat a které se považují za zásah do autorských práv. V rovině trestního práva naplňuje crackování autorských děl znaky skutkové podstaty trestného činu podle § 270 TrZ.

Pro lepší pochopení fungování DRM bych chtěl uvést dva konkrétní příklady těchto technologií. Obě jsou známé, rozšířené a je na nich možné demonstrovat jednotlivé výhody a nevýhody používání. Prvním z nich je software s názvem Denuvo, v současnosti považovaný za nejvyspělejší technologii při ochraně počítačových her. Druhým je pak systém Content ID od společnosti Google, který se zaměřuje na rozpoznávání autorských děl vkládaných na platformu YouTube.

3.1. Denuvo

Společnost Denuvo Software Solutions vyvinula stejnojmenný software s cílem bránit nelegálnímu rozmnožování počítačových her. První hrou, do které byl tento software implementován, se stala v září roku 2014 FIFA 15. Čínské warezové skupině 3DM se podařilo prolomit tuto ochranu za tři měsíce. Nicméně to, že ochrana vydržela tak dlouho, se dá považovat za velký úspěch. U počítačových her bývají prodeje obecně nejvyšší do jednoho měsíce od data vydání a poté klesají. Ochrana vydržela celé tři měsíce, což motivovalo všechny, kdo si chtěli hru zahrát, si ji koupit. Úspěch ochrany zaznamenaly i další vydavatelství, které také chtěly implementovat ochranu do svých děl.

Ze začátku se objevovaly názory, že Denuvo pomůže výrazně omezit počítačové pirátství, jelikož jeho prolomení je velmi obtížné a může trvat i roky. Nejedná se totiž o samostatný software instalovaný vedle hry, ale ochrana je součástí samotného zdrojového kódu hry. Po instalaci hry s implementovanou ochranou dojde k online ověření správnosti všech údajů a až poté ji lze spustit. V praxi se u jednotlivých her ukázala velice odlišná úspěšnost ochrany. U některých vydržela několik měsíců, u jiných byla nelegální verze dostupná už v den vydání.⁵⁹ Podle oficiálních stránek společnosti činí průměrná doba ochrany 63 dnů.

U hráčů je technologie Denuvo nepopulární. Objevily se dokonce informace, že snižuje během hraní výkon počítače, což má za následek i snížení kvality hraní, ať již delšími načítacími časy nebo menším počtem snímků za sekundu.⁶⁰ Tyto informace se ovšem nikdy nepodařilo plně

⁵⁹Neoficiální přehled všech prolomených her i s datem prolomení lze nalézt na https://www.reddit.com/r/CrackWatch/comments/avrrh6/crack_watch_games/ [online]. [cit. 2019-11-12].

⁶⁰Denuvo a další testy: Zpomalují hry? [online]. [cit. 2019-11-12]. Dostupné z: <https://www.svethardware.cz/denuvo-a-dalsi-testy-zpomaluje-hry/48307>.

prokázat. Právě naopak existují výzkumy, které žádnou souvislost mezi ochranou a zpomalením počítače nenašly.⁶¹ Podle mě bude záležet na konkrétní hře a počítačové sestavě, na které je nainstalovaná. Ne všichni vydavatelé však s touto cestou souhlasí. Vývojářské studio CD Projekt Red, mimochodem autor jedné z neúspěšnějších her všech dob *Zaklínače 3*, odmítlo jakoukoliv formu protipirátské ochrany, přesto dosáhlo značných prodejů.⁶²

3.2. Content ID

Druhou ochrannou technologií, kterou se budu blíže zabývat, je Content ID. Používá se na portále YouTube. Za jeho vývojem stojí společnost Google, která je i vlastníkem zmíněné platformy. Cílem technologie je dát držitelům autorských práv nástroje k efektivnímu monitorování jejich případných porušení. Impulsem pro vývoj se staly prohrané soudní spory s držiteli práv, které YouTube obviňovali z toho, že profituje z nelegálně umístěných děl na jeho serverech a zároveň nepodniká žádné kroky k jejich odstranění.⁶³ První verze se objevila v roce 2007 a do roku 2018 stal celý vývoj zhruba 100 milionů dolarů.

Celý systém funguje na principu watermarku (vodoznaku). Držitelé práv nejprve nahrají vzorky svých děl do databáze a zvolí si, jakým způsobem má YouTube postupovat v případě, že systém detekuje shodu s jiným nahraným videem na platformě. Existují zde tři možnosti. První je znepřístupnění videa pro jakékoliv přehrávání, druhým způsobem je zpeněžení díla prostřednictvím přihraných reklam. Poslední možností je sledování statistiky zhlédnutí videa.⁶⁴ Dle zprávy *How Google fight piracy*⁶⁵ je nejpoužívanějším způsobem zpeněžení videí, volí si jej přes 90 procent držitelů práv. Do roku 2018 YouTube tímto způsobem vyplatil držitelům autorských práv přes 3 miliardy dolarů.

Avšak ani Content ID nefunguje úplně bez problémů. Uživatelé, kterým byl vložený obsah zablokován, si stěžují, že se proti vzneseným nárokům držitelů práv nedokážou efektivně bránit. Existuje sice formalizovaný proces, prostřednictvím kterého lze vznést námitku a rozhodnutí

⁶¹ *Removing Denuvo DRM doesn't improve performance for Arkham Knight* [online]. [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://arstechnica.com/gaming/2019/09/ars-analysis-denuvo-drm-doesnt-slow-down-batman-arkham-knight/>.

⁶² What is denuvo and why do gamers hate it [online]. [cit. 2020-04-05]. Dostupné z: <https://www.howtogeek.com/400126/what-is-denuvo-and-why-do-gamers-hate-it/>.

⁶³ *YouTube to Test Software To Ease Licensing Fights* [online]. [cit. 2020-04-05]. Dostupné z: <https://www.wsj.com/articles/SB118161295626932114>.

⁶⁴ Jak funguje systém Content ID [online]. [cit. 2019-11-11]. Dostupné z: https://support.google.com/youtube/answer/2797370?hl=cs&ref_topic=9282364.

⁶⁵ How Google fight piracy [online]. [cit. 2019-11-11]. Dostupné z: https://www.blog.google/documents/25/GO806_Google_FightsPiracy_eReader_final.pdf.

přezkoumat.⁶⁶ Postup je ale zdlouhavý, bez jistého výsledku, ne vždy funguje.⁶⁷ V minulosti se objevily i případy, kdy videa, která byla v pořádku, technologie označila za nelegální, a proto z nich autorům neplynul žádný příjem. Tyto potíže se nevyhnuly ani velkým youtuberům, kteří na platformě působí.⁶⁸ Samotný Google ve výše citované zprávě uvádí, že systém má účinnost rozpoznávání 99 procent. I když číslo na první pohled může vypadat impozantně, v absolutních číslech – při nahrávání 500 hodin videí každou minutu⁶⁹ – se může pořád jednat o potenciálně velký problém.

Na těchto dvou příkladech jsem chtěl ukázat, že i když je DRM potřebná a má v dnešním kyberprostoru své opodstatnění, stále má své limity a omezení, na které se nesmí zapomínat. Tyto technologie sami o sobě nezajistí ochranu autorských děl a měly by být spíše vedlejším nástrojem v boji proti internetovému pirátství. Stále zde totiž existuje problém s platicími zákazníky, kteří mohou a jsou DRM nejvíce omezeni v používání zakoupených produktů. Navíc – jak jsme si ukázali na příkladech z minulosti – je zde velký prostor pro jejich potenciální zneužití. A konečně ani použití sebelepší ochrany nezajistí, že autorské dílo bude úspěšné a bude se prodávat.

⁶⁶Námitka proti nároku v systému Content ID [online]. [cit. 2019-11-11]. Dostupné z: https://support.google.com/youtube/answer/2797454?hl=cs&ref_topic=9282678.

⁶⁷How I Deal With Fake YouTube Copyright Claims [online]. [cit. 2019-11-11]. Dostupné z: <https://medium.com/@JackieM/how-i-deal-with-fake-youtube-copyright-claims-by-believe-music-b9cb9067fff9>.
⁶⁸ YouTube stars say unfair copyright claims are making their lives hell [online]. [cit. 2019-11-11]. Dostupné z: <https://www.dailydot.com/upstream/youtube-copyright-claims-thefatrat/> či video Angry Joe [online]. [cit. 2019-11-11]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=diyZ_Kzy1P8.

⁶⁹Hours of video uploaded to YouTube every minute 2007-2019 [online]. [cit. 2020-04-05]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/259477/hours-of-video-uploaded-to-youtube-every-minute/>.

4. Webová úložiště

Jedním z nejčastějších způsobů, kterým dochází k šíření a rozmnožování nelegálního obsahu, je skrze datová úložiště (také známe pod označením „cloud computing“ či „file hosting“). Na rozdíl od peer-to-peer sítí je jeho fungování založeno na principu server-klient. Existuje server, který má za úkol shromažďovat všechna nahraná data a umožnit k nim přístup i ostatním počítačům, kdykoli o něj požádají. Uživatel tedy nahraje svoje soubory přímo na centrální server a odtud si je pak může kdokoliv stáhnout.⁷⁰ Výhodou tohoto přístupu je vysoká flexibilita a snadná dostupnost dat odkudkoliv, kde se nachází připojení k internetu. Nevýhodou je pomalejší rychlost stahování v případě přetížení sítě a také nedostupnost dat, jestliže server není funkční.

Pro přístup k uloženým souborům je většinou nutná určitá forma autorizace. Osoba, která si chce data stáhnout, musí znát heslo, odkaz na soubor nebo jiné údaje sloužící k identifikaci souboru. Ovšem v některých případech, zejména u chráněného autorského obsahu, nic takového není potřeba. Stačí použít vyhledávací lištu v úložišti. Tyto služby existují většinou ve dvou provedeních – placené a neplacené verzi. Uživatel, který za službu nechce platit, bývá omezen v rychlosti datového toku, celkovém počtu stažení či ve velikosti místa, které má k dispozici. Mezi nejznámější společnosti, které tyto služby zajišťují, patří Apple iCloud, Dropbox nebo Google Drive. V českých podmínkách pak Ulož.to nebo LeteckáPosta.cz.

V minulosti byla jedním z největších úložišť stránka Megaupload.com. V dobách svého největšího rozmachu byla často používána i jako místo pro warez.⁷¹ V roce 2012 došlo k odstavení jejich serverů a zatčení členů vedení společnosti, včetně jejího zakladatele Kima Dotcoma. Toho na popud FBI zatklá police na Novém Zélandu, kde se zdržoval. Vedlejší škodou celé razie bylo vymazání obsahu serveru, které pro Megaupload zajišťovali různí provozovatelé po celém světě. Smazaná data ovšem zahrnovala i legálně nahrané soubory, včetně fotek a videí z dovolené a dalších osobních dat. Údajně mělo dojít k vymazání až 11 milionů legálně umístěných souborů.⁷² Celý zásah byl značně kontroverzní a do dnešního dne není kauza stále u konce. Momentálně se rozhoduje o vydání Kima Dotcoma z Nového Zélandu do USA, kde by měl být souzen za

⁷⁰ Computer Network – Peer to Peer Network And Client Server Technology (Computer Server based Network) [online]. [cit. 2020-04-07]. Dostupné z: <http://electronicsguide4u.com/peer-to-peer-network-and-client-server-technology-computer-server-based-network/>.

⁷¹ Warez je označení pro autorská díla se kterými je nakládáno v rozporu s autorským právem.

⁷² SMEJKAL, Vladimír. *Kybernetická kriminalita*. 2. rozšířené a aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-720-7, s. 60.

porušování autorských práv.⁷³ Není bez zajímavosti, že Kim Dotcom řízení o jeho vydání do USA nijak neznepokojuje a v mezidobí obnovil – v pozměněné formě – provoz Megauploadu.⁷⁴

Je všeobecně známo, že se na webových úložištích nachází značné množství souborů chráněných autorskými právy. Jedná se o veškerý myslitelný digitální materiál od audiovizuálních děl, počítačových programů až po naskenované knihy. Pokud se jedná o atraktivní obsah (například nový díl známého seriálu), můžeme jej zde nalézt v rádech hodin po oficiálním odvysílání. Jak jsem si již řekli výše, k těmto materiálům má většinou přístup ničím neomezený okruh uživatelů. Kdokoli si je může bez jakýchkoliv restrikcí stáhnout a dále s nimi disponovat. Smejkal⁷⁵ ve své knize uvádí řetězec tří subjektů, které se celého procesu účastní. Jsou jimi osoba, která dílo na server nahraje, provozovatel serveru a osoba, která si dílo stáhne. Každá z nich má jiné právní postavení a z toho vyplývající odlišnou právní odpovědnost.

4.1. Odpovědnost uživatelů

4.1.2. Stahování obsahu

V případě prostého stahování nelegálního obsahu je v první řadě nutné rozlišovat, zda se jedná o počítačový program, či nikoliv. Pokud se o počítačový program nejedná, zákon umožňuje zhotovení rozmnoženiny díla pro osobní potřebu bez souhlasu autora.⁷⁶ Tedy i v případě, kdy ze všech okolností je nade vše pochybnost zřejmé, že je dílo umístěno na internetu nelegálně, je osoba, která si jej stáhne, prakticky nepostižitelná.

U počítačových programů autorský zákon stanoví speciální úpravu a pro jejich užití je nutný souhlas autora. Jinými slovy nelze si zhotovit rozmnoženinu počítačového programu pro vlastní potřebu. Bez uděleného souhlasu se vždy bude jednat o porušení autorského práva či práva trestního. Případná trestní odpovědnost bude záležet na konkrétních okolnostech případu. Pokud se bude jednat o počítačový program užitý v domácnosti, pro osobní potřebu a za nevýdělečným

⁷³MegaUpload lawsuits postponed yet again [online]. [cit. 2020-04-07]. Dostupné z: <https://completemusicupdate.com/article/megaupload-lawsuits-postponed-yet-again-2/>.

⁷⁴ File sharing site Megaupload will return in January, claims Kim Dotcom [online]. [cit. 2020-04-07]. Dostupné z: <https://www.pcworld.com/article/3094105/file-sharing-site-megaupload-will-return-in-january-claims-kim-dotcom.html>.

⁷⁵ SMEJKAL, V. Op. Cit., s. 506.

⁷⁶ Srovnejte podmínky volného užití díla v kapitole 3.

účelem, nemělo by se jednat o trestný čin. (Například stažení počítačové hry a její následné užívání.) Odlišná situace však nastane, pokud je software využíván ke komerčním a podnikatelským účelům.⁷⁷ Příkladem může být rozhodnutí NS, který potvrdil odsouzení pachatele za instalaci a užívání komerčního softwaru bez licence a souhlasu nositelů autorských práv na firemním hardwarovém zařízení za účelem podnikatelské činnosti.⁷⁸

V této souvislosti je vhodné se zmínit o rozlišování mezi pořizováním rozmnoženin děl z legálních a nelegálních zdrojů. Tedy zda záleží na tom, z jakého zdroje je dílo získáno. Nejvyšší soud se k této otázce vyjádřil v jednom ze svých rozhodnutí následovně.⁷⁹ „Ze znění ustanovení § 30 odst. 1 písm. a) AutZ nelze dovozovat, že se omezení autorského práva pro pořizování rozmnoženiny díla pro osobní potřebu vztahuje pouze na pořízení rozmnoženiny z originálu díla nebo z jeho legálně zakoupené kopie pořizovatelem rozmnoženiny, neboť v rámci omezení autorského práva pro pořizování rozmnoženin pro osobní potřebu nestanoví toto ustanovení nic o právní povaze zdroje, ze kterého je možno rozmnoženinu díla pro osobní potřebu pořizovat.“ Dle NS na tom, z jakého právního zdroje rozmnoženina pochází, nezáleží. Při pořízení rozmnoženiny z nelegálního zdroje je vždy nutné hodnotit specifické okolnosti každého případu a nelze paušálně říct, že rozmnoženina z nelegálního zdroje bude vždy v rozporu s právem.

K opačnému názoru však dospěl SDEU ve svém rozhodnutí ACI Adam, věc C-452/12.⁸⁰ V něm se sice primárně zabýval povinností odvádět poplatky autorským organizacím za prázdná média, mimoto se však vyjádřil i k této problematice. Konstatoval, že článek 5 směrnice o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (který byl do českého právního řádu transponován do § 30 AutZ), musí být interpretován tak, že se nevztahuje na případy, kdy je rozmnoženina pořízena z neoprávněného zdroje. Zároveň vyzval jednotlivé členské státy, aby svoje vnitrostátní pravidla upravily do souladu s tímto rozhodnutím. Po uveřejnění se strhla diskuse o tom, zda se jedná o přelomový rozsudek, který nějakým

⁷⁷ JANSÁ, Lukáš, Petr OTEVŘEL, Jiří ČERMÁK, Petr MALIŠ, Petr HOSTAŠ, Michal MATĚJKA a Ján MATEJKA. Internetové právo., Brno: Computer Press, 2016. ISBN 978-80-251-4664-4, s. 401.

⁷⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 5 Tdo 62/2014-22 ze dne 26.3. 2014.

⁷⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 5 Tdo 234/2009 ze dne 25.3.2009.

⁸⁰Rozsudek dostupný na

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=150786&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lstdir=&occ=first&part=1&cid=1684054>[online]. [cit. 2020-04-07].

způsobem ovlivní rozhodovací praxi soudů.⁸¹ S odstupem více než pěti let je zřejmé, že blíže pravdě byli ti, kteří tvrdili že se nic nezmění.

Přikláním se k názoru, že rozhodnutí NS, byť bylo vydáno před rozhodnutím SDEU, lépe reflektuje realitu. Uživatel si nemusí být vždy vědom, že stahuje dílo ze zdroje, který není legální. Navíc jak soud správně poznamenal, ani samotný autorský zákon nerozlišuje mezi zdroji díla a v těchto případech je vždy nutné pracovat s třístupňovým testem. Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že při stažení díla chráněného autorským právem z nelegálního zdroje není možné bezděčně dovozovat trestněprávní odpovědnost.

4.1.2. Sdílení obsahu

Umístování souboru na úložiště není samo o sobě v žádném případě nelegální. Vždy bude záležet na tom, o jaký soubor se jedná a kde je umístován. Vlastní autorský obsah (fotky či videa z dovolené) lze volně nahrávat i sdílet s ostatními. Pokud se jedná o cizí obsah, chráněný autorským právem, lze jej ukládat na servery, jen je-li to v souladu s § 30 AutZ. Ukládaný obsah nesmí být volně dostupný ostatním uživatelům, jinak by se jednalo o sdělování díla veřejnosti podle § 18 AutZ. A také bude záležet na technické povaze úložiště. Některé, jako je třeba LeteckaPosta.cz, neumožňují indexaci ani vyhledávání, obsah je navíc po 33 dnech automaticky mazán. Do úvahy je třeba vzít i název souboru, zda je v něm přímo explicitně řečeno, o jaké dílo se jedná, což by mohlo usnadnit vyhledávání.

Na úložiště lze teda nahrávat autorská díla chráněna zákonem, pokud k nim bude mít přístup jen ta osoba, která jej nahrála, a zároveň se nejedná o počítačový program či databázi. V opačném případě se osoba dopouští porušování autorského zákona, potažmo trestného činu podle § 270 TrZ. Dle judikatury NS však bude trestněprávní odpovědnost odvislá od rozsahu protiprávní činnosti.⁸² V posuzovaném případě obžalovaný umístil na několik internetových úložišť film Alois Nebel. Nejvyšší soud tuto situaci posoudil jako bagatelní porušení chráněných autorských práv

⁸¹ *Trestněprávní odpovědnost za pořízení rozmnoženiny autorského díla pro osobní potřebu z nelegálního zdroje* [online]. [cit. 2020-04-09]. Dostupné z: <https://www.davidzahumensky.cz/2014/05/28/trestnepravni-odpovednost-za-porizeni-rozmnozeniny-autorskeho-dila-pro-osobni-potrebu-z-nelegalniho-zdroje/>.

⁸² Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 5Tdo 196/2014 ze dne 12. 3. 2014.

oprávněných subjektů a dovedil, že nedošlo k trestnému činu, ale pouze k přestupku. Vedlo ho k tomu zejména zjištění, že se jednalo o jedno dílo umístěné na internet za nekomerčním účelem. Odlišná situace však nastává v případech, kdy je nahraných děl více, jsou umístěny na úložiště za účelem majetkového prospěchu nebo byla-li osoba na své protiprávní jednání upozorněna vlastníky autorských práv.⁸³

4.2. Provozovatelé úložišť

Vzhledem k tomu, že konkrétní osoby, které páchají protiprávní činnost, jsou v prostředí internetu obtížně odhalitelné a jejich počet je značný, zaměřuje se pozornost stále častěji na prostřední články celého řetězce, tedy na provozovatele úložišť. Jedná se o logické vyústění celé situace. Oproti uživatelům jsou zde nižší náklady na vymáhání právních povinností a menší mediální škody při případných soudních sporech. Přece jen je z hlediska veřejného mínění přijatelnější vymáhat mnohamilionové škody na velkých společnostech než na jednotlivcích. V neposlední řadě pak i možnost legislativou stanovit povinnosti přímo provozovatelům úložišť a jejich prostřednictvím přimět jednotlivé uživatele dodržovat autorská práva.⁸⁴

Současné právní postavení provozovatelů úložišť vychází ze směrnice o elektronickém obchodu.⁸⁵ Do českého právního řádu byla inkorporována prostřednictvím zákona č. 480/2004, o některých službách informačních společností. Zde jsou v § 5 uvedeny podmínky, za kterých provozovatel úložiště odpovídá za obsah uložených dat. Dle ustanovení je odpovědný jen tehdy, pokud vzhledem k předmětu své činnosti, okolnostem a povaze případu mohl vědět, že obsah ukládaných informací nebo jednání uživatele je protiprávní, popřípadě dozvěděl-li se prokazatelně o protiprávní povaze obsahu ukládaných informací nebo o protiprávním jednání uživatele a neprodleně neučinil veškeré kroky, které lze po něm požadovat k odstranění nebo zneprístupnění takovýchto informací. Na to navazuje § 6, ve kterém je uvedeno, že provozovatelé nejsou povinni dohlížet na obsah jimi přenášených a ukládaných informací a také aktivně vyhledávat skutečnosti poukazující na protiprávní obsah informace.

⁸³ JANSÁ L. a kol, op. c., s. 402.

⁸⁴ POLČÁK, Radim. Právo informačních technologií. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-045-8.

⁸⁵ Celý název je Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu.

Na základě výše uvedeného, vyplývá, že aby byl provozovatel právně odpovědný, musel být s protiprávním obsahem prokazatelně seznámen. Způsob, jakým k tomu nejčastěji dochází, je založen na principu *Notice and takedown* (*notice* značí upozornění provozovatele na protiprávnost uloženého obsahu – většinou ze strany držitelů práv, *takedown* znamená následné, okamžité odstranění nelegálního obsahu ze serveru. U většiny úložišť existuje tlačítko či formulář sloužící k oznámení takového obsahu. Například server Ulož.to má u každého souboru oznamovací tlačítko, které vede na nahlášovací formulář závadného souboru. Ze strany držitelů autorských práv je tento princip kritizován pro svou neefektivnost, proto existuje snaha o jeho nahrazení. Často se hovoří o systému *Notice and staydown*. Ten se liší od předešlého v tom, že provozovatel je povinen nejenom nahlášený obsah odstranit, ale navíc se postarat o to, aby se již na jeho stránkách nikdy neobjevil.

5. Linking

Způsob, jakým se autorská díla v kyberprostoru nejčastěji šíří, je skrze linking neboli odkazování. Jedná se o označení pro odkaz v textu, na který lze kliknout a dostat se tak na jinou stránku či odskočit na jinou část právě otevřené stránky.⁸⁶ Zatímco u osob, které dílo na internet umísťují, je jejich právní odpovědnost víceméně jasná a pochopitelná, u osob, které poskytují pouze odkazy na díla již na internetu umístěná, je situace o poznání složitější a spleťtější. Odkazy můžeme dělit do několika základních kategorií.⁸⁷

- 1) Simple link – nejjednodušší způsob odkazování. Uživatel je po kliknutí na link přesměrován na homepage webové stránky. Například se může jednat o hlavní stránku zpravodajského serveru, ze které si rozklikává jednotlivé zprávy.
- 2) Deep link – oproti předchozímu typu po aktivaci nedochází k přesměrování na homepage, ale na určitou stránku umístěnou ve struktuře webové stránky. Příkladem může být odkaz na stránku „jak dopadlo poslední fotbalové kolo.“
- 3) Embedded link – jedná se o technicky způsob umístění obsahu na internetových stránkách vložením připraveného kódu, odkazujícího na obsah umístěný na odlišné internetové stránce. Tento obsah je možné zpřístupnit na té stránce, kde je embeddovaný link umístěn⁸⁸. Tento přístup je aplikován u videí na YouTube.

Odkazování je formou sdělování díla veřejnosti podle §18 AutZ. Tento paragraf byl do českého právního řádu implementován v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 (dále jen InfoSoc) tak, že „sdělováním díla veřejnosti se rozumí zpřístupňování díla v nehmotné podobě, živě nebo ze záznamu, po drátě nebo bezdrátově.“ U odkazování přesněji hovoříme o sdělování díla veřejnosti formou zpřístupňování. V tomto případě se jedná o implementaci čl. 3 odst. 1 směrnice InfoSoc v § 18 odst. 2 AutZ.⁸⁹ Vzhledem

⁸⁶Hypertextový odkaz [online]. [cit. 2020-04-09]. Dostupné z: https://it-slovník.cz/pojem/hypertextovy-odkaz/?utm_source=cp&utm_medium=link&utm_campaign=cp.

⁸⁷Deep link ve světle autorského práva [online]. [cit. 2020-04-10]. Dostupné z: https://www.iurium.cz/2018/04/27/deep-link/#_ftn4.

⁸⁸ KOLOUCH J. Cybercrime op.c., s. 288.

⁸⁹ Sdělováním díla veřejnosti podle odstavce 1 je také zpřístupňování díla veřejnosti způsobem, že kdokoli může mít k němu přístup na místě a v čase podle své vlastní volby zejména počítačovou nebo obdobnou síť.

k tomu, že směrnice InfoSoc i § 18 AutZ neobsahují jakékoliv definice nebo vodítka, které by nám poskytl více informací, je nutné se blíže podívat na rozhodovací praxi evropských a tuzemských soudů.

5.1. Rozhodnutí evropských soudů

5.1.2. Svensson, C-466/12

Jedná se o první významné rozhodnutí zabývající se jenom odkazy.⁹⁰ Původní spor byl mezi společností Retriever Sverige provozující internetové stránky, na něž byly vkládány odkazy na zpravodajské články jiných novinových portálů a skupinou žurnalistů (včetně pana Svenssona), která dané články psala. Novinářům se nelíbilo, že články se zveřejňují bez jejich svolení. Proto proti společnosti podali žalobu, ve které se domáhali náhrady škody. Soud prvního stupně jejich žalobu zamítl. Odvolací soud řízení přerušil a položil soudnímu dvoru EU předběžné otázky. V nich se především dotazoval, zda se jedná o sdělování díla veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice InfoSoc, pokud jiná osoba než nositel autorských práv k dílu poskytne hypertextový odkaz na toto dílo. A dále pak, zda má na posouzení první otázky vliv, pokud dílo, na které je odkazováno, je volně přístupno, nebo naopak podléhá určitým omezujícím opatřením.

Na základě předchozí judikatury SDEU dovedl, že pojem sdělování díla veřejnosti v sobě obsahuje dva prvky, a to *sdělování díla* a *sdělování veřejnosti*. K prvnímu z nich uvedl, že pojem „sdělování“ musí být chápán v širším smyslu slova. Postačí tedy, pokud bylo dílo zpřístupněno takovým způsobem, aby k němu veřejnost měla přístup. To, jestli jej využije, už není podstatné. Tento prvek byl v posuzovaném případě splněn. Provozovatel internetového portálu mířil prostřednictvím hypertextových odkazů na všechny potenciální uživatele stránky. K druhému prvku soud uvedl, že byl také přítomen, neboť je dílo sdělováno vysokému a neurčitému počtu adresátů.

Stěžejním pojmem, se kterým rozhodnutí pracuje, je *nová veřejnost*. Aby podle SDEU šlo o sdělování veřejnosti podle čl. 3 odst. 1 směrnice InfoSoc „*musí jít o veřejnost kterou nositele autorských práv nebrali v potaz při udělení svolení k prvotnímu sdělení veřejnosti.*“ To se

⁹⁰Rozhodnutí je dostupné na:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=147847&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=5779170>.

v posuzovaném případě nestalo. Původní články novinářů byly potencionálně přístupné všem uživatelům internetu. Neexistovaly zde žádné restrikce, které by daný počet lidí omezily. Jelikož společnost Retriever Sverige poskytovala odkazy na články volně přístupné, došlo k prolnutí skupin a žádná nová veřejnost se zde nenachází.

V případě, kdy hypertextový odkaz umožňuje uživatelům stránky obejít omezující opatření, která jsou na původní stránce, kde se chráněné dílo nachází, za účelem omezení přístupu veřejnosti, jde o zásah, bez něhož by uživatelé nemohli mít šířená díla k dispozici. V tomto případě se všichni tito uživatelé považují za novou veřejnost a vždy je vyžadován souhlas nositelů autorských práv s tímto sdělováním.

SDEU na základě výše uvedeného rozhodl, že „*skutečnost, že jsou na jedné internetové stránce uvedeny hypertextové odkazy na díla, která jsou volně dostupná na jiné internetové stránce, nepředstavuje sdělování díla veřejnosti*“. V daném rozhodnutí se soud vypořádal s některými otázkami týkající se odkazů, k jiným problematickým oblastem se však nevyjádřil. Především k tomu, zda záleží na typu odkazu a jak se dívat na situaci, když je dílo na internetu umístěno nelegálně. Odpovědi jsme se dočkali až v rozhodnutí GS Media.

5.1.2. GS Media C-160/15

V tomto případě předběžnou otázku podal nizozemský Nejvyšší soud. Ten řešil spor mezi společnostmi Sanoma jakožto vydavatelem Playboye a společností GS Media, provozovatelem internetové stránky Geenstijl.nl. Jednalo se o bulvární stránku, která uveřejňovala zprávy ze života celebrit. Celý spor začal, když společnost Sanoma pro jedno z vydání časopisu Playboye pořídila v říjnu 2011 fotky jisté nizozemské celebrity. Pár dní na to o události napsala zmíněná stránka článek, ten mimo jiné obsahoval prostý odkaz na filehostingový server, kde se fotky nacházely. Odkazy zveřejňovala nejenom samotná stránka, ale i její uživatele prostřednictvím diskusního fóra umístěného u článku. Linky na snímky se na stránkách objevovaly opakovaně, a to i přes žádosti Sanomy o jejich odstranění. Své oficiální publikace se snímky dočkaly až v prosincovém čísle Playboye⁹¹. Na základě výše popsaného se nizozemský Nejvyšší soud obrátil na SDEU s žádostí o odpovědi na zasláné předběžné otázky.

⁹¹ BARTOŇ, Martin. Internetový odkaz jako užití díla. *Revue pro právo a technologie*. 2016, 7 (16), s.172.

Soud se dotazoval na to, zda se jedná o sdělování veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice InfoSoc, pokud osoba umístí internetový odkaz na dílo, které bylo umístěno na jiné stránce nelegálně – bez souhlasu nositele autorských práv. A zda je relevantní, že dílo již předtím bylo zpřístupněno veřejnosti se souhlasem nositelů práv, a jak se postavit k situaci, jestliže osoba nevěděla, že dílo bylo zveřejněno neoprávněně. Další otázka směřovala na problematiku dosahu stránky – zda má na posouzení situace vliv, že je dílo prostřednictvím odkazu snadněji dostupné a zda je relevantní, že si toho odkazující osoba byla vědoma.⁹²

SDEU při svém rozhodování vycházel ze svých předchozích rozhodnutí. Připomněl, že je nutná přítomnost dvou společných prvků, a to sdělování díla a *sdělování veřejnosti*, stejně tak zmiňuje i pojem *nová veřejnost*. Dále uvedl, že ne každé odkazování se dá považovat za sdělování veřejnosti ve smyslu směrnice. Opačný přístup by dle jeho názoru vedl k neúměrnému zasahování do svobody slova. Na tomto základě rozlišil dvě základní pojetí, jakým způsobem přistupovat k odkazování na nelegální obsah. Hodnotícím kritériem je, zda došlo k zveřejnění díla za účelem zisku, či nikoliv. V případech, kdy uživatel zveřejnil dílo bez záměru dosáhnout zisku, se předpokládá, že osoba si není vědoma povahy svého jednání a nepředvídá jeho následky. To neplatí, pokud o protiprávnosti prokazatelně věděla, například byla na své jednání upozorněna. Ovšem vědomost o protiprávním charakteru zveřejnění díla se presumuje u osob, které šíří odkaz za účelem zisku. Taková osoba musí přijmout veškerá nezbytná opatření za účelem zjištění případné závadnosti obsahu odkazu.

5.2. Rozhodování českých soudů

Rozhodování českých trestních soudů v případech spojených s odkazováním můžeme, alespoň co se týče judikatury NS, označit za jednotné a ustálené. Prvním významným rozhodnutím věnujícím se právní povaze internetových odkazů byla kauza tzv. libereckého piráta.⁹³ Jednalo se o obžalovaného, který neoprávněně umisťoval na internet embeddované linky na autorská díla. Je důležité poznamenat, že rozhodnutí bylo vydáno krátce před rozhodnutím SDEU ve věci Svensson.

⁹² BARTOŇ M. op.c., s. 173.

⁹³ Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 8 Tdo 137/2013 ze dne 27. 2. 2013.

Nejvyšší soud zde říká:

„Za neoprávněný zásah do zákonem chráněných práv ve smyslu § 270 odst. 1 trestního zákoníku lze považovat i takové jednání pachatele, který na Internetu v prostoru vyhrazeném pro své internetové stránky umístí odkazy (tzv. embedded linky) umožňující neoprávněný přístup k rozmnoženinám děl (např. filmových a televizních) umístěných na externích serverech tak, že kdokoli k nim může mít prostřednictvím takové internetové stránky přístup, aniž by k tomu měl souhlas nositelů autorských práv, a využije tzv. hostingu s možností uložení dat na serveru. V takovém případě totiž pachatel (umístěním tzv. embedded linku) umožnil přístup k rozmnoženině díla, a to jako osoba odlišná od osoby, která je vlastníkem této rozmnoženiny nebo jinou oprávněnou osobou, což je činnost, již je nutné považovat za porušení autorských práv k jednotlivým dílům a porušení práva na sdělování díla veřejnosti ve smyslu § 18 odst. 1, 2 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších právních předpisů.“

Obdobně soud rozhodl i v případě Kinotipu.cz⁹⁴ a stránek serialycesky.cz⁹⁵. V posledním jmenovaném případě se NS musel vypořádat s rozhodnutím ve věci Svensson, kterým se ve svém dovolání hájil obviněný. Soud nakonec dospěl k závěru, že rozhodovací praxe nižších soudů je plně v souladu s rozhodovací praxí SDEU a zveřejnění odkazu je sdělováním díla veřejnosti podle směrnice InfoSoc i § 18 odst. 2 AutZ. Kromě nutnosti vypořádat se s rozhodnutím Svensson byl skutkový stav ve všech případech obdobný. Jednání pachatelů spočívalo ve vkládání embeddovaných odkazů na neoprávněně zveřejněná, právem chráněná díla. Všichni se shodně hájili tím, že umístěním odkazů nedochází ke sdělování díla veřejnosti. Nakonec byli všichni obvinění odsouzeni za porušování autorských práv podle § 270 TrZ.⁹⁶

Na kauzu libereckého piráta reagovala Česká pirátská strana spuštěním kampaně s názvem *Odkaz není zločin*. Umístila na stránky www sledujserialy.cz několik embeddovaných odkazů, které upozorňují na díla chráněná autorským právem. V reakci na toto jednání státní zástupce podal obžalobu, a to pro porušení autorských práv, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi dle § 270 odst. 1, odst. 3 písm. a), b) TrZ. Obvodní soud pro Prahu 4 však poněkud překvapivě rozhodl o zastavení řízení.⁹⁷ Při svém odůvodnění reflektoval veškerou judikaturu

⁹⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 5 Tdo 271/2013 ze dne 29. 5. 2013.

⁹⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 5 Tdo 1136/2014 ze dne 12. 11. 2014.

⁹⁶ BARTOŇ op.c., s 177–178

⁹⁷ Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 sp. zn. 33 T 54/2016 ze dne 16.1.2017. Celé rozhodnutí dostupné na <https://i.info.cz/files/lupa/323/pirati-filmy-rozsudek-1.PDF> [online]. [cit. 2020-04-15].

SDEU k internetovým odkazům, především pak rozhodnutí Svensson a GS Media. Důležité pro rozhodnutí bylo zjištění, že pirátské stránky nebyly provozovány za účelem dosažení zisku. Umístěná audiovizuální díla nebyla zpeněžovaná, nenacházela se zde ani reklama. Česká protipirátská unie vyzvala Piráty, aby odkazy ze svých stránek stáhli, přitom se však neprokázala jako subjekt oprávněný jednat jménem držitelů autorských práv. Na základě těchto skutečností soud dovodil, že pirátská strana nevěděla o protiprávnosti svého jednání. V rozhodnutí poukazuje zejména na případ GS Media a argumentaci SDEU u šíření odkazů, jejichž účelem není zisk. Soud nakonec, poněkud překvapivě, trestní řízení zastavil.⁹⁸

S rozhodnutím obvodního soudu se neztotožňuji. Soud se dle mého názoru nedostatečně zabýval otázkou, zda Česká pirátská strana mohla rozumně předpokládat, že jsou odkazovaná díla zveřejněna nelegálně. Nebylo správné řízení zastavit, a tím vytvořit překážku věci rozhodnuté, jenom na základě formálního pochybení ze strany České protipirátské unie. Stejně tak výklad evropské judikatury ze strany soudu nejspíš nebyl dobrý.⁹⁹ V daném případě bylo nutné hodnotit i další okolnosti, které by mohly potvrzovat, že si je obviněný vědom protiprávnosti svého jednání. O tom, že obžalovaný musel o této skutečnosti vědět, svědčí podle mě i jim vedená kampaň, kvůli níž celé stránky vznikly, jakož i celé zaměření a program Pirátů. Soud navíc nedostatečně reflektoval i ustálenou judikaturu NS. Oproti výše uvedeným rozhodnutím je jedinou odlišností fakt, že díla nebyla zveřejněna za účelem zisku. Celá kauza se dočkala značné medializace, osvobození České pirátské strany mohlo u širší veřejnosti vyvolat dojem, že její jednání v tomto případě bylo správné. Ze všech výše uvedených důvodů mě zdůvodnění soudu nepřesvědčuje o oprávněnosti zastavení řízení a vytvoření překážky res iudicata. Za správné bych považoval vrácení věci státnímu zástupci k došetření a doplnění důkazů.

⁹⁸ Soud zastavil stíhání pirátů za provozování webu s filmy a seriály [online]. [cit. 2020-04-11]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/aktuality/soud-zastavil-stihani-piratu-za-provozovani-webu-s-filmy-a-serialy/>.

⁹⁹ Sdělování díla veřejnosti po rozhodnutí SDEU ve věci GS Media BV [online]. [cit. 2020-04-11]. Dostupné z: http://ictjudikatura.law.muni.cz/wiki/33_T_54/2016_Sd%C4%9Blov%C3%A1n%C3%AD_d%C3%ADla_ve%C2%99ejnosti_po_rozhodnut%C3%AD_SDEU_ve_v%C4%9Bci_GS_Media_BV.

6. Peer-to-peer síť

Rozšiřování autorských děl prostřednictvím peer-to-peer sítí (dále jen P2P) je jedním z nejčastějších způsobů, kterým dochází k porušování autorských práv na internetu. Na specializovaných serverech lze nalézt prakticky jakákoliv chráněna autorská díla od nejnovějších filmů přes hudební nahrávky, nově vydané počítačové hry až po různé e-knihy. A i když to stále více vypadá, že svoje nejúspěšnější léta má už za sebou a je postupně nahrazován streamováním, stále se najdou jednotlivci a skupiny, pro které bude vždy populární.¹⁰⁰

V tomto typu sítě je přenos založen na přímé výměně dat a komunikaci mezi jednotlivými koncovými uživateli. Z názvu P2P sítě (tedy „rovný s rovným“ či „klient – klient“) vyplývá, že není možné určit, kdo informace přijímá a kdo je naopak poskytuje, neboť dochází k obou procesům současně. Oproti úložištím, kde je přenos dat založen na principu server – klient, platí přímá úměra: čím více uživatelů se do přenosu dat zapojí, tím rychlejší přenos bude. Nemáme zde tedy žádný centrální server, na který by byla data ukládána a který by je poskytoval zase zpátky.¹⁰¹ Mezi hlavní přednosti tohoto způsobu přenosu dat patří vysoká odolnost proti „vypnutí“. V případě vypojení jednoho peeru, ostatní stále fungují a komunikace mezi nimi nadále probíhá. Aby šlo síť kompletně zastavit, je nutné vypnout všechny její části. Další výhodou je snadná a levná údržba celé soustavy a zajištění ochrany dat před jejich vymazáním. Tím, že nejsou umístěny na jednom serveru, ale jsou rozprostřeny v celé síti, je téměř nemožné je odstranit.

6.1. Druhy P2P sítí

Podle způsobu fungování je můžeme rozdělit do dvou základních modelů.¹⁰² Prvním z nich je *pure peer-to-peer*. Jak už z názvu vyplývá, jedná se P2P síť v původním slova smyslu. Není zde žádný centrální server, jenž by přeposílal požadavky, a veškerá komunikace probíhá mezi jednotlivými klienty, kteří jsou si rovni. Uživatel odešle požadavek na určitý soubor prostřednictvím speciálního softwaru jiným nodům (což jsou navazující uzly v síti, většinou se jedná o další uživatele), ti mu obratem pošlou odpověď. Tedy pokud soubor některý z nich má, může začít stahování. Pokud ne,

¹⁰⁰ V roce 2018 se ovšem objevila studie která tvrdí, že stahování skrze P2P je v některých zemích stále nejpopulárnějším způsobem, jak si opatřit nelegální autorská díla. Je ovšem otázka, jak je studie vypovídající, neboť trpí určitými interpretačními problémy. Její rozbor naleznete na <https://torrentfreak.com/p2p-piracy-is-alive-and-growing-research-suggests-180808/>.

¹⁰¹ V některých typech P2P se server nachází, slouží však jenom pro urychlení komunikace mezi jednotlivými „peery“

¹⁰² HALLIDAY, Austin. *Peer-to-Peer Networking: Explanations, Applications, and Implications* [online]. [cit. 2020 04-12]. Dostupné z: <https://www.ccsc.org/southcentral/E-Journal/2008/Papers/P-0008-final.pdf>.

dá mu adresy dalších uzlů v síti. Tento proces se neustále opakuje a dochází k řetězové komunikaci mezi uzly, vše až do doby, než je požadovaný soubor nalezen, nebo než je prohledána celá síť. Výhodou je nezávislost na centrálním serveru, nevýhodou pak delší doba vyhledávání. Na tomto způsobu fungování byla například postavena síť Gnutella. Z hlediska autorského práva je důležité zmínit, že kromě koncových uživatelů nikdo nemá kontrolu nad obsahem sdílených souborů.¹⁰³

Druhým typem je *hybrid peer-to-peer síť*. Oproti předchozímu typu zde máme centralizovaný server, přes který proudí veškeré požadavky uživatelů. To usnadňuje vyhledání požadovaných souborů, neboť server má přehled o tom, kde se co nachází. Pokud najde shodu, propojí jednotlivé uživatele. Nedochází k celkovému prohledávání celé sítě jako u předchozího typu, což má za následek efektivnější využívání celé sítě.

Představitelem tohoto typu byla síť Napster, která byla založena v roce 1999. Přestože fungovala jenom necelé dva roky, měla obrovský vliv na tehdejší hudební průmysl. Autoři ji navrhli jako P2P síť s centrálním serverem zaměřenou na sdílení hudebních souborů, typicky ve formátu mp3. Oproti jiným podobně zaměřeným sítím se lišila svou uživatelskou přívětivostí, což byl i důvod, proč si brzo po spuštění získala oblibu milionu uživatelů. Stačilo se pouze zaregistrovat na webových stránkách Napsteru, stáhnout si jednoduchý software a začít stahovat nebo nabízet hudbu dalším uživatelům. Napster nabízel obrovskou digitální knihovnu hudebních děl, která mohla být stažena zcela zadarmo. V tehdejší době to bylo něco zcela revolučního, většina hudebních nahrávek se stále prodávala na fyzických nosičích (kazety, CD, vinyly).¹⁰⁴

Je zřejmé, že činnost Napsteru nešla pozornosti hudebních vydavatelství i samotných umělců. První, kdo proti stránce podnikl právní kroky, byla hudební skupina Metallica. A to poté, co zde objevila hudební nahrávku své dosud nevydané písně. Skupina se domáhala stažení nahrávky a předání údajů o uživatelích, kteří hudbu sdíleli. Tuto žalobu ještě Napster ustál. Co se však ukázalo jako fatální, byla žaloba kvůli neoprávněnému šíření autorského materiálu od RIAA (Recording Industry Association of America). Na základě žaloby byl Napster nucen v roce 2001 svou síť vypnout a zaplatit držitelům autorských práv odškodné ve výši 26 milionů dolarů.

¹⁰³ ČERMÁK, Jirí. Ochrana autorského práva v prostředí peer to peer sítí typu BitTorrent s přihlédnutím k rozsudku ve věci The Pirate Bay. Právní rozhledy. 2010, č. 8, s. 272–280.

¹⁰⁴ Tales In Tech History: Napster [online]. [cit. 2020-04-12]. Dostupné z: <https://www.silicon.co.uk/e-marketing/ecommerce/tales-tech-history-napster-224585>.

Jelikož tolika financemi Napster nedisponoval, pokusil se přejít z bezplatného modelu na předplatitelský. Ten však nebyl příliš úspěšný a v roce 2002 dochází k bankrotu a úplnému zániku společnosti. V současnosti se na doméně www.napster.com nachází legální streamovací služba.

6.2. Technologie Bittorent a soudní proces s Pirate Bay

Na technologii Bittorent je založen specifický typ P2P sítě. Její protokol vytvořil Brian Cohen v roce 2001 a měl sloužit k přenosu souborů mezi jednotlivými uživateli internetu. V současnosti se jedná o nejoblíbenější způsob šíření nelegálních autorských děl skrz P2P sítě. Princip fungování je následující: osoba (angl. seeder), která chce zpřístupnit určitý soubor ostatním uživatelům, vytvoří torrent file. Ten obsahuje pouze metadata a značí cestu k místu, kde se soubor nachází. Torrent je distribuován prostřednictvím internetové sítě mezi ostatní uživatele. Ti se mohou podívat na to, co torrent obsahuje a jaká je jeho velikost. Pokud má osoba (angl. leecher) zájem o stažení souboru, musí použít speciální software. Jeho prostřednictvím se spojí s ostatními seedery, kteří mají celý soubor k dispozici nebo kteří jej stahují a mají tak alespoň nějakou jeho část. Souhrn všech zúčastněných osob se nazývá roj (angl. swarm). Okamžikem propojení začíná stahování a dochází ke vzájemné výměně jednotlivých stahovaných částí. Protokol umožňuje přijímat rozdílné části od více seederů najednou. Zároveň se každá stažená část automaticky sdílí s dalšími připojenými uživateli. Postup trvá tak dlouho, dokud není soubor plně stažen.¹⁰⁵ Tím však celý proces nekončí. Osoba, která soubor stáhne, se stává seederem a poskytuje jej zase dalším uživatelům.

Významnou roli v celém systému hrají tzv. indexové vyhledávače. Jedná se o webové stránky, které shromažďují a vyhledávají torrenty. Zároveň je mohou třídit do různých kategorií a zvyšovat tak jejich dostupnost. Nejznámějším a největším serverem pro sdílení nelegálních autorských děl je stránka thepirate-bay.org. Ta umožňuje vyhledávání jednotlivých torrentů a zároveň propojování uživatelů, kteří si chtějí dílo stáhnout, s těmi, kdo jej naopak sdílí. Stránka byla založena v roce 2003 švédskou skupinou hackerů a aktivistů, kteří si říkali Piratbyrån. Jejich cílem bylo vytvořit na internetu místo určené k volnému sdílení souborů, zejména autorských děl. Stránka brzo zaznamenala obrovský úspěch. Na konci roku 2005 ji používalo zhruba 2,5 milionů uživatelů.¹⁰⁶ Stejně jako v případě Napsteru neunikli ani zakladatelé thepirate-bay.org pozornosti

¹⁰⁵ ČERMÁK J. op.c.

¹⁰⁶ History of The Pirate Bay: Internet Outlaw or Internet File-Sharing Freedom Fighter? [online]. [cit. 2020-04-12]. Dostupné z: <https://www.techtimes.com/articles/22362/20141217/history-pirate-bay.htm>

držitelů autorských práv. Ti jim opakovaně posílali zprávy a vyzývali je k ukončení jejich činnosti, protože se stránka podle nich dopouštěla porušování autorských práv, přestože autorská díla nikdy nebyla přímo umístěna na jejích serverech. Zakladatelé na tyto výzvy nereagovali, a proto se v roce 2006 uskutečnila v sídle společnosti ve Stockholmu policejní razie. Při ní došlo k vypnutí serveru s cílem znemožnit fungování stránek. Nicméně již po třech dnech byly servery znovu zprovozněny.

Celá situace vyvrcholila v březnu 2008 soudním procesem se čtyřmi zakladateli stránky Pirate bay. Ti byli švédským soudem prvního stupně odsouzeni k trestu odnětí svobody v délce jednoho roku a zaplacení pokuty ve výši 3,6 milionu dolarů.¹⁰⁷ Soud se při svém rozhodování musel vypořádat s otázkou, zda došlo k porušování autorských práv a zda je toto jednání přičitatelné obžalovaným. Nesmíme totiž zapomínat, že stránka neobsahovala žádná zákonem chráněná autorská díla, pouze torrenty. Dle švédského práva je šlo postihnout maximálně za účastenství. Soud nakonec rozhodl o jejich odsouzení. Ve svém odůvodnění rozhodnutí uvedl, že se obvinění protiprávního jednání dopustili tím, že na svém serveru umožňovali třetím osobám nelegálně šířit autorská díla. I když to byli ostatní uživatelé stránek, kteří porušovali autorská práva, obvinění jim k tomu svým chováním napomáhali. Soud doslova uvedl, že „*provozováním webové stránky, která poskytovala rozvinuté vyhledávací funkce, jednoduchý způsob nahrávání (upload) a ukládání dat, zprostředkováváním spojení mezi uživateli, kteří sdíleli chráněná díla, pomocí BitTorrent trackeru, který byl provozován spolu s webovou stránkou, aktivity serveru The Pirate Bay napomáhaly k páčání trestné činnosti třetími osobami.*“¹⁰⁸ Obvinění se proti rozsudku odvolali. Soud odvolání zamítl, změnil ovšem výši trestu. Zrušil trest odnětí svobody, a naopak zvýšil udělenou pokutu. I přes toto soudní řízení se do dnešního dne nikdy nepodařilo službu úplně zastavit. Původní zakladatelé se projektu už neúčastní, stránka však nadále funguje a poskytuje svoje služby.

¹⁰⁷ How The Pirate Bay Works [online]. [cit. 2020-04-12]. Dostupné z: <https://computer.howstuffworks.com/pirate-bay3.htm>.

¹⁰⁸ ČERMÁK J. op.c.

6.3. Rozhodnutí SDEU – Případ Pirate bay, C-610/2015

Právním postavením Pirate bay se v jednom ze svých rozhodnutí zabýval i SDEU, konkrétně ve věci C-610/2015 Stichting Brein v Ziggo BV, XS4ALL Internet BV.¹⁰⁹ Jednalo se o spor mezi společností Stichting Brein jakožto zástupce nositelů autorských práva a společnostmi Ziggo BV a XS4All Internet BV, kteří poskytují internetové připojení. Zákazníci těchto společností prostřednictvím platformy Pirate bay sdíleli a stahovali autorská díla, aniž by jim k tomu nositelé práv udělili svolení. Stichting Brein proto žádal, aby obě společnosti blokovaly doménová jména a IP adresy Pirate bay s cílem předejít porušování autorských práv. Spor se dostal až před nizozemský Nejvyšší soud, který se obrátil na SDEU s předběžnou otázkou, zda online platforma pro sdílení Pirate bay rovněž uskutečňuje sdělování děl veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice InfoSec, a to především s ohledem na to, že:

- 1) vytváří a udržuje uspořádání, ve kterém se jednotliví uživatelé spojují a vyměňují si chráněná díla umístěná na discích jejich počítačů,
- 2) provozuje stránku, na které uživatelé mohou zveřejňovat torrenty,
- 3) třídí torrent soubory umístěné na této stránce a tím umožňují jejich snadnější nalezení.

Soud se musel nejprve vypořádat s otázkou, zda je platformě přičitatelné jednání, kterého se dopouštějí jeho uživatelé. Uvedl, že si je vědom toho, že se na stránce žádný nelegální obsah nenachází, neboť je umístěn v počítačích uživatelů. Na druhou stranu však provozovatelé platformy hrají jedinečnou úlohu při zpřístupňování těchto děl. Jsou si vědomi důsledků, které jejich chování má, a nesnaží se je nikterak napravit. Konstatoval tedy, že prostřednictvím platformy dochází ke sdělování díla veřejnosti.

Z toho vyplývá že Pirate bay bude odpovědná jen tehdy, překročí-li hranice safe harbour. Dle názoru SDEU se tak stalo, a tudíž docházelo ke sdělování autorsky chráněného obsahu veřejnosti.¹¹⁰ K tomuto závěru vedlo soud hned několik důvodů. Prvním z nich byla indexace

¹⁰⁹Rozsudek dostupný na <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=191707&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=250336>

¹¹⁰ SDEU: Případ The Pirate Bay [online]. [cit. 2020-04-12]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/sdeu/pripad-the-pirate-bay-106559.html>

souborů umožňujících jejich snadnější nalezení a vytváření rejstříku, který torrenty třídí do různých kategorií podle zaměření cílového souboru. Dále pak odstraňování a filtrování závadného obsahu. Nezanedbatelné jsou také příjmy plynoucí z reklamy a sebepropagace platformy, která deklaruje jako svůj hlavní cíl zpřístupňování chráněných děl. A konečně provozovatelé Pirate bay museli vědět, že se na jejich platformě nachází právem chráněný obsah a tento závadný stav se nesnažili nijak napravit.

7. Způsoby boje s internetovým pirátstvím

V předchozích kapitolách jsem nastínil právní a technický rámec, který slouží jako ochrana před porušováním autorských práv. V této poslední kapitole bych se chtěl pokusit nastínit cesty a způsoby, které by podle mého mohou pomoci omezit porušování autorských práv v kyberprostoru.

Nejdříve je nutné si odpovědět na otázku, proč je porušování autorských práv ve virtuálním světě tak rozšířené? V zásadě zde máme dvě skupiny osob s rozdílnými zájmy. Na jedné straně jsou držitelé autorských práv. Ti vytvářejí autorská díla, jenž se snaží většinou za úplatu poskytnout široké veřejnosti. Ovšem v mnoha případech se nemusí jednat jen o samotné autory, na tvorbě větších děl, jako jsou filmy či počítačové hry, se podílí značné množství lidí. Jsou jimi například kameramani, střihači, producenti, provozovatelé kin a spousta dalších profesí. Ti všichni mohou počítačovým pirátstvím utrpět velké ztráty. Druhou skupinu tvoří všichni uživatelé internetu neboli konzumenti, pro které je obsah určen a kteří za něj platí určitý finanční obnos. Jak správně podotýká Kolouch, první skupina se snaží zabránit snižování svých zisků způsobených nelegálním stahováním a druhá bude tvrdit, že stahování je součástí internetové kultury.¹¹¹

Problém vidím v častém zjednodušování problému, přičemž jde o složitý komplex otázek, který není černobílý. Smejkal mluví o pirátech jako o levicových fanaticích a bojovnících proti vlastnickým právům.¹¹² O komunismu v rámci informační společnosti hovoří i Telec.¹¹³ Nepochybuji, že se na internetu nachází lidé, kteří principiálně odmítají jakékoliv pojetí autorských práv. Troufám si ale tvrdit, že jsou v menšině v rámci všech uživatelů internetu. Hlavním důvodem, proč je porušování autorských práv tak rozšířené, je podle mého názoru pohodlí uživatelů. Žijeme v době, ve které – s trochou nadsázky – nemusíme vůbec opustit svůj byt a veškeré aktivity od práce přes nakupování jídla až po zábavu můžeme vykonávat online.

Myslím si, že vydavatelé autorských děl, alespoň zpočátku, zaspali dobu a nástup digitálních technologií. Stále u nich přetrvává vnímání internetu jako něčeho nebezpečného. Bere jim zisky, a proto musí proti němu tvrdě bojovat. Napster, Megaupload, Pirate bay a mnoho dalších menších úložišť muselo být vypnuto, nebo samy ukončily provoz z obav před možným postihem.

¹¹¹ KOLOUCH J. Cybercrime op.c., s. 290.

¹¹² SMEJKAL I. op.c., s. 506.

¹¹³ TELEC, Ivo. Není informace jako informace. Právní rozhledy. 2014 (15-16).

V žádném případě nechci tvrdit, že byly vypnuty neoprávněně, zcela bezpochyby se na drtivé většině z nich nacházela díla chráněna autorským zákonem. Všechny tyto akce měly ovšem jen krátkodobý efekt a dotyčné stránky brzy nahradily další. Velkým autorským společenstvem se nepovedlo přesvědčit lidi o správnosti svého pohledu, nepodařilo se jim ani využít technické inovace, které nelegální platformy přinesly.¹¹⁴

Existují určité limity, ať již technologické či právní, na které je nutné myslet při snaze chránit autorská práva. Jejich případné nerespektování by mohlo v krajním případě vést až ke konfliktu se základními lidskými právy. Příkladem právní úpravy, která byla podle mého již za hranicí přijatelného, byl zákon *Hadopi*. Jedná se o zákon k potírání internetového pirátství, který přijal francouzský parlament v roce 2009. Zákon spočíval ve vytvoření speciálního úřadu, který monitoroval provoz na internetu. Uživatel, který si nelegálně stáhnul zákonem chráněné autorské dílo, byl na své jednání úřadem třikrát upozorněn. Pokud i přesto nereagoval a ve svém jednání pokračoval, mohl mu být v krajním případě až na jeden rok odpojen internet. Už od svého schválení vyvolával zákon značné kontroverze. Především pak otázku, zda se nejedná o nepřiměřený zásah do základních lidských práv a svobod. Na základě rozhodnutí francouzského Ústavního soudu byl pro odpojení nutný souhlas soudu, nestačilo pouze nařízení úřadu, tak jak bylo původně uvedeno v zákoně. Podle provedené studie, jež se zaměřovala na úspěšnost opatření,¹¹⁵ klesl provoz na P2P sítích o 43 procent. Zároveň 95 procent uživatelů s prvním varováním už nemuselo být napomenuto podruhé. Současně 71 procent uživatelů uvedlo, že přestanou stahovat nelegální obsah, pokud obdrží varování. Nevýhodou studie ovšem bylo to, že se věnovala pouze nelegálnímu stahování hudby a nezahrnovala i jiné kategorie. Otázkou tedy zůstává, jak by se situace vyvíjela i nadále, neboť po přetrvávající kritice byl zákon v roce 2013 zrušen.¹¹⁶

7.1. Osvětové kampaně

Zásadní nedostatek podle mého představuje vzdělání a osvěta týkající se autorských práv. Veřejnost a především mladá generace v tomto směru nemá dostatečné znalosti. Přitom je to oblast práva, se kterou jsou na internetu v dennodenním kontaktu a dost často ji i porušují.

¹¹⁴ *To compete with Netflix, online piracy is upping its game* [online]. [cit. 2020-04-14]. Dostupné z: <https://www.wired.co.uk/article/online-video-piracy-is-on-the-rise>.

¹¹⁵ *The Effect of Graduated Response Anti-Piracy Laws on Music Sales: Evidence from an Event Study in France* [online]. [cit. 2020-04-14]. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1989240.

¹¹⁶ *France drops controversial 'Hadopi law' after spending millions* [online]. [cit. 2020-04-14]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/technology/2013/jul/09/france-hadopi-law-anti-piracy>.

Zklamáním je pro mě činnost autorskoprávních organizací chránících autorská díla. Dosavadní celostátní kampaně, které prozatím proběhly, nemohly splnit deklarovaný cíl – odradit od stahování autorských děl. První z nich s názvem *Pirátsví je zločin*¹¹⁷ probíhala po celém světě. Video začíná sestřihem věcí, které bychom nikdy neukradli: auto, peněženku, televizi a jako poslední film. Následně je sděleno, že sdílení děl na internetu je také krádež a celé je to zakončuje konstatování, že pirátsví je zločin. Druhou, specificky českou, je kampaň s názvem *Sdílením to začalo a sdílením to může skončit*.¹¹⁸ Představuje nám osobu, která byla za neoprávněné sdílení autorských děl odsouzena k podmíněnému trestu odnětí svobody. V rámci mimosoudní dohody s jednou z autorskoprávních organizací došlo k vytvoření propagačního videa. Pokud video dosáhne alespoň 200 tisíc zhlédnutí, nebude muset dotyčný pirát zaplatit způsobenou škodu ve výši 6 milionů Kč. Už v tomto bodě je kampaň zavádějící, neboť dohoda byla prezentována jako alternativní trest a škoda byla vyčíslena pouze danou organizací, ne soudem. Cílem celé kampaně bylo vyvolat odezvu veřejnosti a odradit ji od sdílení autorského obsahu. To první se bezesporu povedlo. Kampaň měla odezvu po celém světě a bez problémů se nasbíral požadovaný počet zhlédnutí. Tím druhým si nejsem tak jistý.

Obě kampaně (a speciálně ta druhá) představují klasický příklad bumerangového efektu. Což je termín používaný pro situaci, ve které se snažíme o změnu určitého postoje, a jediné čeho dosáhneme, je utvrzení v postoji stávajícím. Až příliš zde převládal zastrašující efekt na úkor všeho ostatního. Absolutně zde chybělo sdělení, jakým způsobem lze díla na internetu legálně získat, co je například volné užití díla, jaké jsou podmínky, na co se vztahuje a na co už ne. O tom, že kampaně neměly kýžený efekt, svědčí i velké množství parodií, které na internetu vznikly.

Myslím si, že je nutné vytvořit vzdělávací a osvětovou kampaň, která by široké veřejnosti objasnila vztah internetu a autorského práva. Měla by sdělit, jak se na internetu chovat, aby nedocházelo k porušování autorských práv. Jaké jsou legální možnosti přehrání hudby nebo filmu. Vhodné by se mi jevil i využití osob, které na internetu působí. Jedná se například o některé youtubery, které sleduje rozsáhlá komunita diváků. Konečným cílem by měla být změna společenského postoje v tom, co je normální a přijatelné, a co už nikoliv.

¹¹⁷ Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=2QRYdlByEjo> [online]. [cit. 2020-04-14.]

¹¹⁸ Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=CKjPutlBCA> [online]. [cit. 2020-04-14.]

7.2. Poplatky za prázdná média

Způsob, který současný problém internetového pirátství neřeší, jsou poplatky za prázdná média. Spočívá v zaplacení určité částky z prodejní ceny prázdného média (např. CD, DVD, externí disk) Ochrannému svazu autorskému (OSA). A argument? Prý vždy existuje možnost, že si uživatel nahraje na prázdná média nelegální obsah porušující autorská práva. S tímto odůvodněním ale nesouhlasím, podle mě se jedná o zavedení presumpce viny a faktickou kriminalizaci všech osob, které si nějaké takové medium pořídí. Před pár lety se dokonce objevila i neúspěšná snaha o rozšíření poplatku na chytré telefony.¹¹⁹

K tomu, zda poplatky mohou sloužit jako forma jakési náhradní odměny za pořizování rozmnoženin z nelegálního zdroje, se vyjadřoval i SDEU. Ten ve výše citovaném rozhodnutí ACI Adam uvedl, že všichni uživatelé, kteří si nějaký takový nosič pořídí, jsou nepřímou penalizováni, neboť bez ohledu na to, z jakého zdroje rozmnoženina pochází, přispívají na náhradu újmy vzniklé v důsledku vytvoření rozmnoženiny z nelegálního zdroje. To vede k narušení přiměřené rovnováhy mezi zájmy uživatelů a zájmy osob, kterým náleží spravedlivá odměna. Z tohoto rozhodnutí tedy vyplývá, že výše poplatků by měla být stanovena tak, aby nezohledňovala nelegální šíření děl.

7.3. Rozšíření legálních zdrojů

Z provedených studií vyplývá, že není výrazný rozdíl mezi osobami, které sdílejí nelegální obsah, a ostatními konzumenty. Tyto osoby mohou být naopak často nejlepšími zákazníky digitálního zábavného průmyslu.¹²⁰ Relativně dlouho nebylo na internetu dostatek způsobů, jak získat legální obsah. Oficiální prodejní kanály „vynikaly“ rigiditou, veškerý pokrok a inovace byly doménou nelegální scény.

¹¹⁹ OSA zvažuje poplatky za paměťová média v nových mobilech, odpůrcům se to nelíbí [online]. [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/ekonomika/osa-zvazuje-poplatky-za-pametova-media-v-novych-mobilech-odpurcum-se-to-nelibi_201608192021_mkopp.

¹²⁰Economic and cultural effects of file sharing on music, film and games [online]. [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/237243130_Economic_and_cultural_effects_of_file_sharing_on_music_film_and_games.

Ke znatelnému posunu došlo s nástupem tzv. streamovacích služeb. V hudebním světě je v současnosti nejprogresivnější společnost Spotify. Její obchodní plán je založen na freemium modelu,¹²¹ který je velmi úspěšný. V roce 2019 měla společnost 217 milionů registrovaných uživatelů, z toho 100 milionů platilo. Její největší výhodou je široká knihovna hudebních děl, v posledních letech doplněná i o podcasty. Provedené výzkumy dokazují, že působení Spotify pomohlo alespoň částečně omezit hudební pirátství.¹²² Tato společnost ovšem není jediná, stejné služby nabízí například Apple music či Deezer.

U filmového průmyslu je největší předplatitelskou firmou Netflix, která měla v roce 2019 celosvětově 158 milionů platících uživatelů. Její úspěch inspiroval další velké společnosti. Zmínit můžeme streamovací služby Amazon prime, HBO Go anebo třeba Disney Channel. Výhodou všech těchto platform je možnost za relativně malý měsíční poplatek získat přístup k hodinám kvalitní filmové tvorby. Stále ovšem existuje reálné nebezpečí, že rozmach videostreamovacích platform povede k opětovnému rozmachu internetového pirátství. Kvalitní obsah je rozprostřen na více platformách, což nutí uživatele předplácet si více služeb zároveň. Pokud si například budu chtít přehrát *Grand Tour*, *House of Cards* a *Game of Thrones*, budu muset využít služeb hned tří různých poskytovatelů. Je otázkou, jestli budou konzumenti budou ochotni předplácet si takové množství služeb. Možná si předplatí jen dvě nebo tři pro ně nejzajímavější a zbytek filmů a seriálů budou stahovat nelegálně.¹²³

Další způsob, který by mohl vést k omezení pirátství, je volné publikování děl vlastníky autorských práv na internet. Tento způsob navrhuje například Jan Kolouch ve své knize *Cybercrime*.¹²⁴ Svou teorii demonstruje na příkladu nových *Star Wars*, které vedle klasické distribuce v kinech můžete zhlédnout i na internetu. Domnívá se, že prostřednictvím reklam na celosvětové síti by autoři mohli dosáhnout vyššího zisku než v kinech. Osobně mi však přijde vhodnější využít tento způsob distribuce u starších filmů. Snímky staré deset a více let by tímto způsobem mohly generovat další příjmy. V českém prostředí se stal prvním producentem, který začal zveřejňovat na internetu svoje filmy, Tomáš Vorel. Na svůj youtubový kanál umístil všechna

¹²¹ Freemium model znamená že služba je nabízena s určitými omezeními zdarma. Například v případě Spotify je to nižší kvalita hudby, nutnost přehrávání reklam a nemožnost offline přehrávání. Pokud chce uživatel službu využívat bez těchto omezení, musí zaplatit určitou finanční částku.

¹²² 'Spotify has everything': Piracy drops as streaming wins over illegal downloaders [online]. [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: <https://www.musicweek.com/digital/read/spotify-has-everything-piracy-drops-as-streaming-wins-over-illegal-downloaders/073373>.

¹²³ Streaming subscription fatigue is about to get a whole lot worse [online]. [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: <https://www.wired.co.uk/article/streaming-subscriptions>.

¹²⁴ KOLOUCH J. op.c., s. 292.

svoje natočená díla. Podle něj jde o dobrý způsob, jak bojovat s pirátskými úložišti, a ještě získat nějaké finanční prostředky navíc.¹²⁵ Jeho přístup se zalíbil i jiným producentům, a proto vznikly kanály jako *KoukeYTe – celé filmy zdarma* nebo *Filmy česky a zadarmo*. Očekávám, že tento způsob distribuce bude v dalších letech stále běžnější.

7.4. Přímá podpora tvůrců

Dobrou možností, jak zajistit financování projektů, jsou komunitní kampaně. Jedná se o dobrý způsob hlavně pro menší autory, kteří ze začátku nemají tolik finančních prostředků, ale využívají ho i větší subjekty.¹²⁶ Jejich výhodou je to, že autoři dostanou už na začátku zpětnou vazbu od veřejnosti, zda vůbec bude o jejich projekt zájem. Všechny tyto kampaně jsou postaveny na jednoduchém principu. Na jedné straně je člověk, který má nějakou vizi, projekt, ale nemá dostatek financí na jeho realizaci. Proto si stanoví cílovou částku a nabídne podporovatelům odměny za příspěvek. Na vybrání cílové částky je stanoven časový limit. Pokud je částka vybrána, autor dostane peníze na svůj projekt a podporovatelé odměnu po jeho dokončení. Pokud se částku vybrat nepodaří, vrátí se peníze zpět podporovatelům. Jistou nevýhodou pro přispěvatele může být fakt, že dopředu neví, co za své peníze dostanou a jestli autor projekt dotáhne do konce. Na světě existuje celá řada těchto stránek, mezi nejznámější patří Kickstarter a Indiegogo, u nás pak servery Hithit nebo Startovač.

Pro přímou podporu tvůrců existuje web Patreon. Autoři na něm mohou získat finanční podporu většinou ve formě pravidelných měsíčních částek. Podporovatelé tady už dopředu vědí, co za svůj příspěvek dostanou. Tento způsob je výhodný pro obě strany: autor má pravidelný měsíční příjem a podporovatel získá výhody oproti neplaticím uživatelům. Může se jednat o možnost vidět dříve nově vytvořená videa či mít přístup do speciálních chatovacích skupin, kde může komunikovat s autorem nebo ostatními podporovateli. Tento způsob používají zejména tvůrci videí, která nejsou tak populární, tím pádem nemají velký dosah a příjmy z reklam. Na druhou stranu jsou však kvalitní a poskytují vysokou přidanou hodnotu. Portál často využívají tvůrci, kteří točí příspěvky o politických či jiných (např. kontroverzních) tématech.

¹²⁵ Režisér Tomáš Vorel: „Jsem pro to, aby se česká kinematografie opět znárodnila!“ [online]. [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: <https://www.kinobox.cz/clanek/15891-rozhovory-cesky-film-tomas-vorel>.

¹²⁶ Příkladem může být úspěšná česká hra *Kingdom: Come Deliverance*. První peníze na vývoj hry (zhruba 36 mil korun) získali skrze komunitní financování na Kickstarteru. To jim následně pomohlo i při vyjednávání s investory a jako důkaz zájmu fanoušku. Hra byla úspěšně vydána v roce 2018, po vývoji, který stál celkově 300 mil Kč.

O tom, že streamování je budoucnost, svědčí i rozvoj platform jako Twitch.tv či Mixer, které nabízejí živé vysílání. Původně se na nich vysílalo hlavně hraní počítačových her. Nyní zde ale můžeme nalézt i živé vysílání z cestovatelských výletů, koncerty či přenosy z reálných akcí. Obsah na těchto kanálech může zdarma sledovat kdokoli. Pokud chce divák tvůrce podpořit, může tak učinit formou jednorázového daru (donate) nebo měsíčního předplatného (subscription). To mu zajistí kosmetické výhody v chatu a pozornost daného streamera, který reaguje na jeho otázky. V poslední letech došlo k raketovému nárůstu sledování tohoto typu zábavy.¹²⁷

Možnosti představené v rámci tohoto pododdílu mi připadají jako skvělé pro menší autory. Ti se tak mohou chránit před negativními finančními vlivy pirátství. Vytváření obsahu zdarma spolu s tvorbou platící komunity může podle mě zajistit autorům slušný měsíční příjem a zároveň zvyšovat jejich proslulost v rámci internetu.

¹²⁷ *Game Streaming Platform Twitch is Seeing a Significant Rise in Non-Gaming Live-Streams* [online]. [cit. 2020 04-15]. Dostupné z: <https://www.socialmediatoday.com/news/game-streaming-platform-twitch-is-seeing-a-significant-rise-in-non-gaming-l/570346/>.

Závěr

Při psaní této práce jsem se utvrdil v názoru, že porušování autorského práva je závažný problém, který ovšem nemá jednoduché řešení. Hlavním důvodem, proč je jeho nalezení tak obtížné, je rozvoj informačních technologií. Jejich vývoj klade na zákonodárce nesmírné nároky. Ti by měli znát nejen současnou platnou právní úpravu v této oblasti, ale zároveň by měli mít i přehled o technických prostředcích, které piráti k porušování autorských práv využívají. V ideálním případě musí při tvorbě legislativy hledět do budoucnosti a pokusit se odhadnout směr, kterým se technologie budou ubírat. Právní normy, které v souvislosti touto problematikou vytvoří, musí být na jedné straně dostatečně účinné, na straně druhé však nesmí nepřiměřeně zasahovat do ostatních zaručených práv, technického či ekonomického vývoje.

V tom se skrývá největší nebezpečí právní regulace, neboť autorské právo v kyberprostoru koliduje s mnoha jinými právy a hodnotami. V této souvislosti mám lehké obavy z nově přijaté směrnice o autorských právech, o které byla řeč v druhé kapitole. V tuto chvíli není jasné, zda bude znamenat nějaký předěl či revoluci, každopádně zde vidím prostor pro možné zneužití a omezení svobody na internetu. Jsem přesvědčen, že internet musí v první řadě zůstat svobodné médium. To nám ostatně ukazují i zkušenosti ze světa – v zemích, kde je internet omezován nad přijatelnou míru, dochází většinou i k oslabování ostatních demokratických hodnot.

Přes výše uvedené námitky se domnívám, že klíčovou úlohu budou v této oblasti hrát mezinárodní smlouvy a komunitární právo. Už od 19. století je zřejmé, že účinnou ochranu autorskému právu nelze zajistit bez adekvátní mezinárodní spolupráce. Byť jsou tyto dohody mnohdy vágní, slouží jako dobrý právní základ pro vnitrostátní předpisy jednotlivých zemí. Obzvláště to platí v případě trestního práva, které vyžaduje jednotné definice a postupy, aby bylo možné postihovat tento typ kriminality, který je v drtivé většině přeshraniční.

Nezastupitelnou úlohu zde hrají i soudy, a to nejen Soudní dvůr Evropské unie, ale i všechny naše soudní instance. Neboť pouze jejich prostřednictvím je autorské právo vykládáno a aplikováno na jednotlivé případy. Věřím, že jsem v této práci dostatečně zdůraznil význam Nejvyššího soudu ČR, jehož rozhodovací praxe, alespoň v trestních věcech, je dle mého rozumná a přispívá k vysoké úrovni právní jistoty u nás.

Posun lze zaznamenat i ve způsobech, jakými se nelegální díla šíří a zpřístupňují dalším uživatelům. Používání peer-to-peer sítí a stahování z webových úložišť v současné době není již tak populární jako v minulosti. Stále více se prosazuje přehrávání autorských děl online. Příčinou je především stále rychlejší a dostupnější internet, ale také jeho rozšíření na mobilní telefony, kde je jakékoliv stahování značně nepraktické. Předpokládám, že význam streamování v budoucnosti ještě poroste.

Rád bych se mýlil, ale nedomnívám se, že lze v dlouhodobém výhledu internetové pirátství vůbec někdy porazit. Velký potenciál vidím v množství lidí, které se přikloní ke konzumaci legálního obsahu. Naprosto se ztotožňuji s myšlenkou, kterou vyjádřil Marci Iwinski, vývojář polského studia CD Projekt Red. Ten na otázku, proč nepoužívají žádnou DRM ochranu u svých her, řekl že pro ně není pirátství tématem, jelikož není možné lidi donutit kupovat jejich hry, je možné je o tom pouze přesvědčit.¹²⁸

Závěrem lze dodat, že jediná reálná cesta, jak můžeme porušování autorských práv v kyberprostoru omezit, je v nastavení správné kombinace restriktivních normativních opatření spolu s účinnými technickými prostředky ochrany a snadnou dostupností legálních zdrojů.

¹²⁸ Originální znění: „The piracy factor was irrelevant, because we cannot force people to buy things. We can only convince them to do it. We totally believe in the carrot, not in the stick.“

Seznam použitých zdrojů

1. Seznam použité literatury

GIBSON, William. Neuromancer. Přeložil Ondřej NEFF. Plzeň: Laser, 1992. Golden sci-fi. ISBN 80-85601-27-3.

KOLOUCH, Jan a Pavel BAŠTA. CyberSecurity. Praha: CZ.NIC, z.s.p.o., 2019. CZ.NIC. ISBN 978-80-88168-31-7.

KOLOUCH, Jan. CyberCrime. Praha: CZ.NIC, z.s.p.o., 2016. CZ.NIC. ISBN 978-80-88168-15-7.

SMEJKAL, Vladimír. Kybernetická kriminalita. 2. rozšířené a aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-720-7.

SRSTKA, Jiří, Jan BARTÁK, Tomáš DOBŘICHOVSKÝ, et al. Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-386-5

POLČÁK, Radim. Právo informačních technologií. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-045-8.

GRIVNA Tomáš a Radim POLČÁK, ed. Kyberkriminalita a právo. Praha: Auditorium, 2008. s. 121. ISBN 978 80-903786-7-4.

TELEC, Ivo. Autorský zákon: komentář. 2., upravené vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-748-4

ŠÁMAL, Pavel. Trestní zákoník: komentář. 2. vyd. s. 2734–2759., V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5

JELINEK Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 5. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2016., Student (Leges). ISBN 978-80-7502-120-5.

JOHNS, Adrian. Pirátství: boje o duševní vlastnictví od Gutenberga po Gatese. Brno: Host, 2013. ISBN 978-80-7294-711-9.

KLIMEK Libor, ZÁHORA Josef, HOLCR, Květon, Počítačová kriminalita v evropských súvislostiach, Wolters Kluwer. ISBN 978-80-8168-538-5

JANSA, Lukáš, Petr OTEVŘEL, Jiří ČERMÁK, Petr MALIŠ, Petr HOSTAŠ, Michal MATĚJKA a Ján MATEJKA. Internetové právo., Brno: Computer Press, 2016. ISBN 978-80-251-4664-4

2. Seznam použitých internetových zdrojů

20 let Internetu v České republice [online]. [cit. 2019-11-10]. Dostupné z: <https://ikaros.cz/20-let-internetu-v-ceske-republice>

Global digital population as of July 2019 (in millions) [online]. [cit. 2019-11-10]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/617136/digital-population-worldwide/>

Český statistický úřad. https://www.czso.cz/csu/czso/domacnosti_a_jednotlivci

The Difference Between Cyberspace & The Internet [online]. [cit. 2019-10-29]. Dostupné z: <https://www.cybersecurityintelligence.com/blog/the-difference-between-cyberspace-and-the-internet-2412.html>

A Declaration of the Independence of Cyberspace [online]. [cit. 2020-04-02]. Dostupné z: <https://www.eff.org/cyberspace-independence>

How would you define cyberspace [online]. [cit. 2019-11-10]. Dostupné z: https://www.academia.edu/7096442/How_would_you_define_Cyberspace

Český překlad definice dostupný na Kyberprostor [online]. [cit. 2019-11-10]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Kyberprostor#Sou%C4%8Dasn%C3%A9_pojet%C3%AD

Cyberspace Operations Concept Capability Plan [online]. [cit. 2019-10-29], s. 8-9 Dostupné z: <https://fas.org/irp/doddir/army/pam525-7-8.pdf>

O nás [online]. [cit. 2020-03-09]. Dostupné z: <http://www.alai.cz/index.php?o>

Mezinárodní aspekty ochrany průmyslových a autorských práv [online]. , s.11 [cit. 2020-03-09]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/el/1422/podzim2007/MVV796K/Dusevni-1-uvod.pdf>

Úmluva o zřízení světové organizace duševního vlastnictví: Článek 3 [online]. In: . [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://cppt.cuni.cz/CPPTN-287-version1-wipo.pdf>

Kompletní znění v českém jazyce lze nalézt na: <https://www.justice.cz/web/msp/rada-evropy?clanek=vybor-kumluve-o-pocitacove-kriminalite-t-cy>[online]. [cit. 2020-04-01].

Počítačová kriminalita: Mezinárodní úmluva je konečně závazná i pro Česko [online]. [cit. 2020-04-01]. Dostupné z: <https://www.patria.cz/pravo/2694193/pocitacova-kriminalita-mezinarodni-umluva-je-konecne-zavazna-i-pro-cesko.html>

Reforma copyrightu a článek 13: Způsob, jak zničit dnešní podobu internetu [online]. [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/reforma-copyrightu-a-clanek-13-zpusob-jak-znicit-dnesni-podobu-internetu/>

Lidé v evropských městech protestovali proti reformě autorských práv na internetu [online]. [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2768207-lide-v-evropskych-mestech-protestuji-proti-reforme-autorskych-prav-na-internetu>

EUROPE FOR CREATORS Launches Campaign to Support EU Copyright Directive [online]. [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://societe.sacem.fr/en/press-resources/publication/press-releases/europe-for-creators-launches-campaign-to-support-eu-copyright-directive>

Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu [online]. [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/smernice-o-autorskem-pravu-na-jednotnem-digitalnim-trhu-109023.html?mail>

Kompletní přehled, včetně grafů lze nalézt na stránkách Krádeže a vraždy, vězení i podmínky. Podívejte se, jaké tresty a komu ukládá tuzemská justice [online]. [cit. 2020-04-01]. Dostupné na <https://www.irozhlas.cz/zpravy> domov/data-datova-zurnalistika-vezeni-tresty-statistika_1910150600_cib

Náhrada škody a bezdůvodného obohacení při neoprávněném šíření autorských děl prostřednictvím internetu [online]. [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/nahrada-skody-abezduvodneho-obohaceni-pri-neopravnenem-sireni-autorskych-del-prostrednictvim-internetu>

What is Digital Rights Management (DRM)? [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.widen.com/blog/digital-rights-management>

Dingley, Frederick W. and Matamoros, Alex Berrio, "What is Digital Rights Management?"(2016).LibraryStaffPublications.122.<https://scholarship.law.wm.edu/libpubs/122>

Sony's DRM Rootkit: The Real Story [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z:https://www.schneier.com/blog/archives/2005/11/sonys_drm_rootk.html

Technické prostředky ochrany autorských práv [online]. [cit. 2020-03-12]. Dostupné z:<https://www.pravoit.cz/novinka/technicke-prostredky-ochrany-autorskych-prav>

Neoficiální přehled všech prolomených her i s datem prolomení lze nalézt na https://www.reddit.com/r/CrackWatch/comments/avrrh6/crack_watch_games/ [online]. [cit. 2019-11-12].

Denuvo a další testy: Zpomalují hry ? [online]. [cit. 2019-11-12]. Dostupné z:<https://www.svethardware.cz/denuvo-a-dalsi-testy-zpomaluje-hry/48307>

Removing Denuvo DRM doesn't improve performance for Arkham Knight [online]. [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://arstechnica.com/gaming/2019/09/ars-analysis-denuvo-drm-doesnt-slow-down-batman-arkham-knight/>

What is denuvo and why do gamers hate it [online]. [cit. 2020-04-05]. Dostupné z:<https://www.howtogeek.com/400126/what-is-denuvo-and-why-do-gamers-hate-it/>

YouTube to Test Software To Ease Licensing Fights [online]. [cit. 2020-04-05]. Dostupné z:<https://www.wsj.com/articles/SB118161295626932114>

Jak funguje systém Content ID [online]. [cit. 2019-11-11]. Dostupné z:https://support.google.com/youtube/answer/2797370?hl=cs&ref_topic=9282364

How Google fight piracy [online]. [cit. 2019-11-11]. Dostupné z:https://www.blog.google/documents/25/GO806_Google_FightsPiracy_eReader_final.pdf

Námitka proti nároku v systému Content ID [online]. [cit. 2019-11-11]. Dostupné z:https://support.google.com/youtube/answer/2797454?hl=cs&ref_topic=9282678

How I Deal With Fake YouTube Copyright Claims [online]. [cit. 2019-11-11]. Dostupné z:
<https://medium.com/@JackieM/how-i-deal-with-fake-youtube-copyright-claims-by-believe-music-b9cb9067fff9>

YouTube stars say unfair copyright claims are making their lives hell [online]. [cit. 2019-11-11]. Dostupné z: <https://www.dailydot.com/upstream/youtube-copyright-claims-thefatrat/>

Video od Angry Joe [online]. [cit. 2019-11-11]. Dostupné z:
https://www.youtube.com/watch?v=diyZ_Kzy1P8

Hours of video uploaded to YouTube every minute 2007-2019 [online]. [cit. 2020-04-05]. Dostupné z:<https://www.statista.com/statistics/259477/hours-of-video-uploaded-to-youtube-every-minute/>

Computer Network – Peer to Peer Network And Client Server Technology (Computer Server based Network) [online]. [cit. 2020-04-07]. Dostupné z: <http://electronicsguide4u.com/peer-to-peer-network-and-client-server-technology-computer-server-based-network/>

MegaUpload lawsuits postponed yet again [online]. [cit. 2020-04-07]. Dostupné z:<https://completeupdate.com/article/megaupload-lawsuits-postponed-yet-again-2/>

File sharing site Megaupload will return in January, claims Kim Dotcom [online]. [cit. 2020-04-07]. Dostupné z: <https://www.pcworld.com/article/3094105/file-sharing-site-megaupload-will-return-in-january-claims-kim-dotcom.html>

Trestněprávní odpovědnost za pořízení rozmnoženiny autorského díla pro osobní potřebu z nelegálního zdroje [online]. [cit. 2020-04-09]. Dostupné z: <https://www.davidzahumensky.cz/2014/05/28/trestnepravni-odpovednost-zaporizeni-rozmnozeniny-autorskeho-dila-pro-osobni-potrebu-z-nelegalniho-zdroje>

Deep link ve světle autorského práva [online]. [cit. 2020-04-10]. Dostupné z: https://www.iurium.cz/2018/04/27/deep-link/#_ftn4

Soud zastavil stíhání pirátu za provozování webu s filmy a seriály [online]. [cit. 2020-04-11]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/aktuality/soud-zastavil-stihani-piratu-za-provozovani-webu-s-filmy-a-serialy/>

Sdělování díla veřejnosti po rozhodnutí SDEU ve věci GS Media BV [online]. [cit. 2020-04-11]. Dostupné z: http://ictjudikatura.law.muni.cz/wiki/33_T_54/2016__Sd%C4%9Blov%C3%A1n%C3%AD_d%C3%ADla_ve%C0%99ejnosti_po_rozhodnut%C3%AD_SDEU_ve_v%C4%9Bci_GS_Media_BV

Piracy is alive. Dostupné z: https://torrentfreak.com/p2p_piracy-is-alive-and-growing-research-suggests-180808/

HALLIDAY, Austin. Peer-to-Peer Networking: Explanations, Applications, and Implications [online]. [cit. 2020-04-12]. Dostupné z: <https://www.ccsc.org/southcentral/E-Journal/2008/Papers/P-0008-final.pdf>

Tales In Tech History: Napster [online]. [cit. 2020-04-12]. Dostupné z: <https://www.silicon.co.uk/emarketing/ecommerce/tales-tech-history-napster-224585>

History of The Pirate Bay: Internet Outlaw or Internet File-Sharing Freedom Fighter? [online]. [cit. 2020-04-12]. Dostupné z: <https://www.techtimes.com/articles/22362/20141217/history-pirate-bay.htm>

How The Pirate Bay Works [online]. [cit. 2020-04-12]. Dostupné z: <https://computer.howstuffworks.com/piratebay3.htm>

SDEU: Případ The Pirate Bay [online]. [cit. 2020-04-12]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/sdeupripad-the-pirate-bay-106559.html>

To compete with Netflix, online piracy is upping its game [online]. [cit. 2020-04-14]. Dostupné z: <https://www.wired.co.uk/article/online-video-piracy-is-on-the-rise>

The Effect of Graduated Response Anti-Piracy Laws on Music Sales: Evidence from an Event Study in France [online]. [cit. 2020-04-14]. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1989240

France drops controversial 'Hadopi law' after spending millions [online]. [cit. 2020-04-14]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/technology/2013/jul/09/france-hadopi-law-anti-piracy>

Pirátsví je zločin Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=2QRYdIByEjo> [online]. [cit. 2020-04-14]

Sílením to začalo. Sdílením to může skončit. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=CKjPutIIBCA> [online]. [cit. 2020-04-14]

OSA zvažuje poplatky za paměťová média v nových mobilech, odpůrcům se to nelíbí [online]. [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/ekonomika/osa-zvazuje-poplatky-za-pametova-media-v-novych-mobilech-odpurcum-se-to-nelibi_201608192021_mkopp

Economic and cultural effects of file sharing on music, film and games [online]. [cit. 2020-04-15]. Dostupné

z: https://www.researchgate.net/publication/237243130_Economic_and_cultural_effects_of_file_sharing_on_music_film_and_games

'Spotify has everything': Piracy drops as streaming wins over illegal downloaders [online]. [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: <https://www.musicweek.com/digital/read/spotify-has-everything-piracy-drops-as-streaming-wins-over-illegal-downloaders/073373>

Streaming subscription fatigue is about to get a whole lot worse [online]. [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: <https://www.wired.co.uk/article/streaming-subscriptions>

Režisér Tomáš Vorel: "Jsem pro to, aby se česká kinematografie opět znárodnila!" [online]. [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: <https://www.kinobox.cz/clanek/15891-rozhovory-cesky-film-tomas-vorel>

Game Streaming Platform Twitch is Seeing a Significant Rise in Non-Gaming Live-Streams [online]. [cit. 2020

04-15]. Dostupné z: <https://www.socialmediatoday.com/news/game-streaming-platform-twitch-is-seeing-a-significant-rise-in-non-gaming-1/570346/>

3. Seznam použitých právních předpisů

Úmluva o kyberkriminalitě

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu („směrnice o elektronickém obchodu“)

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, ve znění pozdějších předpisů.

4. Seznam použité judikatury

Nález Ústavního soudu, sp. zn. I. ÚS 69/06 ze dne 12. 10. 2006

Usnesení Nejvyššího soudu ČR, sp.zn. 5 Tdo 196/2014 ze dne 12. 3. 2014

Usnesení Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 5 Tdo 1146/2010 ze dne 19. 10. 2010

Usnesení Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 5 Tdo 171/2014 ze dne 8.10.2014

Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 5 Tdo 55/2019 ze dne 26.10.2016
Usnesení Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 5 Tdo 55/2019, ze dne 30.1.2019
Usnesení Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 5 Tdo 62/2014-22 ze dne 26.3. 2014
Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 5 Tdo 234/2009 ze dne 25.3.2009
Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 8 Tdo 137/2013 ze dne 27.02.2013
Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 5 Tdo 271/2013 ze dne 29.05. 2013
Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 5 Tdo 1136/2014 ze dne 12.11.2014
Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 sp. zn. 33 T 54/2016 ze dne 16.1.2017
Rozsudek SDEU ze dne 13.02. 2014, Svenson, C-466/12
Rozsudek SDEU ze dne 8.9. 2016, GS Media, C-160/15
Rozsudek SDEU ze dne 14.6. 2017, Stichting Brein v Ziggo BV and XS4All Internet BV, C-610/15

5. Seznam ostatních zdrojů

KOCAROVÁ, K. Aktuální Vývoj evropské legislativy v oblasti autorských práv. Praha, 2018. 15-16 s. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Ústav práva autorského, práv průmyslových a práva soutěžního

BARTOŇ, Martin. Internetový odkaz jako užití díla. *Revue pro právo a technologie*. 2016, 7(16),

ČERMÁK, Jiří. Ochrana autorského práva v prostředí peer to peer sítí typu BitTorrent s přihlédnutím k rozsudku ve věci The Pirate Bay. *Právní rozhledy*. 2010

TELEC, Ivo. Není informace jako informace. *Právní rozhledy*. 2014(15-16)

Abstrakt

Cílem této diplomové práce je představit problematiku porušování autorského práva v kybernetickém prostoru. Důvod pro zvolení tohoto tématu je jednak jeho aktuálnost, jakož i propojení s moderními technologiemi. Vzhledem k tomu, že zákony dopadající na tuto problematiku často nejsou schopny držet krok s technologickým vývojem, zabývám se i jinými prostředky, převážně technického charakteru, kterými lze zajistit ochranu autorských děl. V několika kapitolách rozebírám i důležitá soudní rozhodnutí, která se k tématu vztahují. Samotná práce se člení do 7 kapitol.

První kapitola se věnuje odlišení internetu a kyberprostoru. Následně je kyberprostor definován a rozdělen na jednotlivé části, které jsou blíže popsány. To nám umožní lépe pochopit v jakém prostředí se pohybujeme a v čem jsou jeho specifika oproti reálnému světu.

Druhá kapitola se soustředí na právní prostředky ochrany autorského práva. Vnitřně se člení na tři části. V první se věnuji historickému vývoji autorského práva a významným mezinárodním smlouvám. Následuje úprava autorského práva na úrovni Evropské unie. Nakonec se věnuji tuzemské právní úpravě. Objasňuji zde základní pojmy, s kterými autorský zákon pracuje. Taktéž rozebírám ochranu autorských děl, poskytovanou trestním právem. Celou kapitolu zakončuji analýzou rozsudku Nejvyššího soudu zabývající se náhradou škody v případě porušení autorských práv.

Třetí kapitola se týká technických prostředků ochrany. Jedná se o nástroje, jenž umožňují autorům získat kontrolu nad tím, jak jsou jejich díla v kyberprostoru šířena a užívána. Popisuji zde jejich vývoj, členění a způsoby kterými jsou obcházeny. Současně jsem se na dvou reálných příkladech pokusil názorně demonstrovat jejich výhody a nevýhody.

Čtvrtá kapitola se zabývá šířením autorských děl prostřednictvím webových uložišť. Analyzuji zde právní odpovědnost jednotlivých subjektů včetně relevantní judikatury.

Pátá kapitola se věnuje problematice odkazování neboli linkingu. Jsou zde popsány nejdůležitější rozhodnutí Evropského soudního dvora, jakož i rozhodovací praxe českých trestních soudů.

Šestá kapitola se zabývá peer-to-peer sítěmi, které mohou sloužit pro přenos nelegálního autorskoprávního obsahu. Součástí je i soudní rozhodnutí, týkající se vyhledávače torrentů Pirate Bay.

A konečně sedmá a poslední kapitola, kterou osobně považuji za nejdůležitější, obsahuje návrhy jak s porušováním autorského práva v kyberprostoru bojovat.

Klíčová slova:

Autorské právo, kyberprostor, neoprávněné užití autorských děl

Abstract

The aim of this thesis is to present the issue of copyright infringement in cyberspace. I choose it because it is very dynamic and actual topic, connected with modern technologies. Sometimes the legislator is not able to react on new technologies properly, they are just too fast. From that reason in several chapters I am focusing on important court decisions. The work itself is divided into 7 chapters.

The first chapter describes the difference between the internet and cyberspace. Subsequently, I define the Cyberspace and divide it into individual parts, which are described in more detail. This will allow us to better understand the space in which we are moving and what are the differences from the real world.

The second chapter focuses on legal protection of copyright. It is internally divided into three parts. In the first, I am describing historical development of copyright and important international treaties. Then I am describing copyright on the level of European Union. Final part is about domestic legislation. I explain how copyright in Czech Republic looks like, and how is protected as well as how the work of authorship is protected by the criminal law. The whole chapter ends with an analysis of case law about damages by the Supreme Court.

The third chapter explores digital right management. These tools serve authors against unauthorized use of digital media and control how consumers can spread his works in cyberspace. I am describing their development, parts and ways in which they are removed. At the same time, I tried to demonstrate their advantages and disadvantages on two examples.

The fourth chapter describes how do file hosting websites work. I also analyzing the legal responsibility of subjects who are involved in this process.

The fifth chapter discuss linking. It contains the most important court decisions of the European Court of Justice as well as the decision of Czech criminal courts.

The sixth chapter explains peer-to-peer networks. This type of network is using for copyright infrigment. Here, I will also mention legal case connected with Piratebay, which is the most famous torrents website.

Finally, the seventh and final chapter, which I personally consider the most important, contains suggestions how to fight with copyright infringement in cyberspace.

The sixth chapter deals with peer-to-peer networks that are used to transmit illegal copyright content. I will also mention here the well-known court case in the Piratebay case.

Finally, the seventh and final chapter, which I personally consider the most important, contains suggestions on how to combat copyright infringement in cyberspace.

Key words:

Copyright, cyberspace, copyright infringement